

MAx 128529

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม

นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : บัณฑิตที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนากุมิ)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

(รองศาสตราจารย์ ดร.รกดี โพธิ์สิงห์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาพศ)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .772 สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 59.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรเข้าไปแนะแนวการศึกษาต่อในโรงเรียน ควรสร้างชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จัก ควรมีสภาพแวดล้อมที่พร้อมต่อการเรียนการสอน

คำสำคัญ : การตัดสินใจ, การศึกษาต่อ, สถาบันอุดมศึกษา

Title : Factors Affecting Decision to Study in Higher Education Institutions in MahaSarakham Province

Author : Mrs. Wanwisa Chompoowiset

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University

Advisor : Associate Professor Dr. Phakdee Phosing
Associate Professor Dr. Yupaporn Yupas

Year : 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to study level of opinion about factors affected decision to study in higher education institutions in Mahasarakham Province. To study of Factors affected decision to study in higher education institutions and other suggestion. The statistics used percentage, mean, frequency, standard deviation (S.D.) and analysis about Factors affected decision to study in higher education institutions by Multiple Linear Regression Analysis.

The results of research were as follow : (1) The level of opinion about factors affected decision to study in higher education institutions in Mahasarakham Province was rated at a high level. (2) Factors affected decision to study in higher education institutions in Mahasarakham Province. include : image of the institution, personnel, Curriculum and Learning Management. The correlation coefficient was 0.772 and descriptive variation was 59.20 percentage significantly at .05 level. (3) The study also suggested : should promote the course with modern technology, should go for further education guidance in schools, should create a reputation for the university to be known, there should be an environment that is ready for teaching and learning.

Keywords : Decision, Further Education, Higher Education Institution

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โปธีสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสน - ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณนักศึกษา ในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ - แม่ ญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ประโยชน์ จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์ การศึกษาแก่ผู้วิจัย

นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	18
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา	37
2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา	45
2.5 บริบททั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	53
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	67
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	69
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	71
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4.2 ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุป	91
5.2 อภิปรายผล	93
5.3 ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	103
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	112
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	115
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	119
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	123
ประวัติการวิจัย	124

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1.1	จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	5
2.1	ตารางสังเคราะห์ในแต่ละด้านของวิชาการเพื่อจะนำไปใช้การทำกรอบแนวคิด	52
2.2	จำนวนประชากรในการวิจัย	57
3.1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	66
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	73
4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	76
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน	77
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง	78
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์	79
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านบุคลากร	81
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	82
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยภายใน จำแนกเป็นรายด้าน	83

ตารางที่	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	84
4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร	86
4.11 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม	87
4.12 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	89
ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	113
ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	116

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	64

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กระแสของการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และเป็นปัจจัยที่เพิ่มความเจริญงอกงามของบุคคลในการขับเคลื่อนการพัฒนาของชาติบ้านเมือง มนุษย์ทุกคนจึงควรได้รับการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงใจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และให้บุคคลตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในการพัฒนาประเทศชาติให้สามารถก้าวทันตามกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีคุณธรรม และจริยธรรม สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาการศึกษาของประเทศจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องวางแผนและดำเนินการเชิงรุกไปด้วย นั่นหมายความว่า การให้ความสำคัญกับการคาดการณ์แนวโน้มอนาคตทางด้านการศึกษาเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนให้ได้สอดคล้องตามสภาพการเปลี่ยนแปลงหลีกเลี่ยงอุปสรรคปัญหา และใช้ประโยชน์สูงสุดจากแนวโน้มอนาคตที่จะมาถึง ซึ่งในปัจจุบันแนวโน้มทางด้านการศึกษาได้ถูกพัฒนาขึ้นมาก ซึ่งเป็นกระแสทำให้ผู้ปกครอง นักเรียน เกิดความกระตือรือร้นพยายามหาทางศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ นำไปสู่การแข่งขันในช่วงชีวิต วัยทำงาน การเลือกงาน อาชีพ ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนฝูง ชุมชนและสังคม (ฉัตรชัย อินทรสังข์, 2552)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2579 บทที่ 4 เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในหมวดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง หัวข้อคนไทยควรได้รับการพัฒนาคุณภาพทุกช่วงวัย พบว่า ยังมีปัญหาด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษา และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ซึ่งผลจากการพัฒนาตามช่วงวัย พบว่า กลุ่มวัยเด็กระดับเซเว่นปีญญามีค่าเฉลี่ยลดลงจาก 91 เป็น 88 ในช่วงปี 2560 - 2562 เด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ กลุ่มวัยทำงาน ภาพรวมกำลังแรงงานมีการศึกษาสูงขึ้น โดยปี 2561 มีกำลังแรงงานจบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น 43.1% และสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญอยู่ในอัตรา 50 : 50 แต่การเรียนต่อในสายอาชีพศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศ ฉะนั้นในแง่ของการสร้างภูมิคุ้มกัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 12 ระบุว่าคนไทยต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งยังจะต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ขณะเดียวกันต้องยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายแต่กระนั้นเมื่อมาดูหมวดตัวชี้วัด พบว่า คุณภาพของประชากรดีขึ้น ทั้งในเรื่องระดับค่าเฉลี่ยเซเว่นปีญญาของเด็กที่เพิ่มขึ้น คือ อยู่ในช่วง 90 - 110 การศึกษาโดยเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ต่อประชากร อายุ 6 ขวบขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็น 45% และเพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ 80% ของประชากรทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในเล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา “มาตรา 32 / 1 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้การพัฒนาประเทศเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ประมาณ 5,300 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 475 กิโลเมตร มีสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 1) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม 4) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม 5) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม 6) วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม 7) วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม 8) วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม 9) วิทยาลัยการอาชีพพยุหะภูมิพิสัย 10) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม 11) วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม มีนักศึกษารวมทั้งหมด 18,019 คน ซึ่งเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 มีจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในจังหวัดมหาสารคามมีจำนวนที่แตกต่างกันแสดงให้เห็นถึงจุดเด่นความเป็น “ตักสิลานคร” มีสถานบันการศึกษาที่มีการให้บริการอย่างหลากหลายที่สามารถผลิตทรัพยากรแรงงานระดับคุณภาพพร้อมจะตอบสนองความต้องการทางความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อความสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ และแนวทางการพัฒนาประเทศ เป็นประเด็นที่ควรศึกษาถึงเงื่อนไข หรือปัจจัยใดที่ทำให้ให้นักศึกษาตัดสินใจเข้าเรียนในสถาบันต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษา และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ให้พร้อมต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

1.3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม 4) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม 5) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม 6) วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม 7) วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม 8) วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม 9) วิทยาลัยการอาชีพพัคคณภูมิพิสัย 10) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม 11) วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกตามแนวคิดของ (ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2550, น. 57) ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.4.3.1 ประชากร คือ จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18,019 คน

1.4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 392 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973, p. 727) ใช้การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ดังนี้

ตารางที่ 1.1

จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ลำดับที่	สถาบัน	จำนวนประชากร
1	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	10,433
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2,852
3	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม	257
4	วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	1,481
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม	647
6	วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม	1,301
7	วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม	495
8	วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	100
9	วิทยาลัยการอาชีพพยัคฆภูมิพิสัย	150
10	วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม	203
11	วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม	100
รวมทั้งหมด		18,019

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม, โดย สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม, (2562), แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2561 - 2565 (ฉบับ ทบทวน พ.ศ. 2563). มหาสารคาม : สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม.

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม - 30 ตุลาคม 2562

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การตัดสินใจ” หมายถึง กระบวนการทางการตัดสินใจในการเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผู้ตัดสินใจคิดว่าดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทางเลือก เกิดจากสิ่งกระตุ้น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลในด้านความคิดและการแสดงออก ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยที่ปัจจัยภายในประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความจำเป็น ความต้องการ หรือความปรารถนา แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติ การรับรู้ และการเรียนรู้
2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคลซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม

“ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ” หมายถึง เงื่อนไข หรือเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ด้านสถานที่ตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบันทางการศึกษา หมายถึง สิ่งที่แสดงออกทำให้ภาพที่เกิดขึ้นในใจของบุคคลที่มีต่อสถาบันการศึกษา อันประกอบด้วย ความเชื่อถือ การที่บุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถ ประพฤติดีและปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ ความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา และการพัฒนาสถาบันทางการศึกษาจนได้รับรางวัลและการยกย่อง การยอมรับบุคลากรในสถาบันเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน และสถาบันมีโครงการที่มีการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการและชุมชน และความเลื่อมใสศรัทธา ได้แก่ ความภาคภูมิใจของนักศึกษาที่จบจากสถาบันและประสบความสำเร็จในการทำงานหรือศึกษาต่อและความประทับใจของนักศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อสถาบัน

2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง หมายถึง เหตุผลทางด้านสถาบันการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบไปด้วย การยอมรับในความเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถเดินทางไปมาได้สะดวก มีบรรยากาศ สภาพแวดล้อมดี มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอน มีคณาจารย์ที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือเพียงพอ สาขาวิชาที่เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนเป็นสถาบันที่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชนปัจจัยด้านบุคลากร

3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียจากการดำเนินงานขององค์กร โดยมุ่งหวังให้ทั้ง 2 ฝ่าย ต่างมีความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันในระยะยาว และยังมีผลกระทบต่อ

ความสำเร็จขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติ ความเชื่อถือ ภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร หรือผลิตภัณฑ์ ตลอดจนเป็นการให้ความรู้ หรือแก้ไขข้อผิดพลาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4. ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยที่พร้อมอำนวยความสะดวก ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่นักศึกษา ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิ ตรงกับสาขาที่เปิดสอนอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพในการสอน มีมิตรไมตรีเอาใจใส่นักศึกษา

5. ปัจจัยด้านปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง แผนงาน หรือโครงการ ที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่าง ๆ มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็น แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย มีหลักสูตร ที่ตรงตามความต้องการของนักศึกษา หลากหลายสาขาวิชา สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ผ่านการประเมิน จากหน่วยงานภายนอกที่ได้มาตรฐาน

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัยในกำกับและ ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อสารสนเทศที่ได้นี้ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ไปประกอบการวางแผน ในการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม และทำให้ทราบถึงการตัดสินใจของนักศึกษาแต่ละคนที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม และทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการค้นพบ ไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ประโยชน์ให้กับสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม และเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนา ระบบบริหารจัดการของสถาบัน อุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา
5. บริบททั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

วีรพรโบลาศน์ (2545, น. 8) กล่าวว่า โดยทั่วไปรูปแบบทางจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ และการกระทำของมนุษย์นั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยบุคคลจะแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเหล่านั้นเข้าสู่ตัวคน ๆ นั้น ซึ่งการแปลงปัจจัยภายนอกมาสู่ตัวบุคคลนี้จะอยู่ในรูปของความเชื่อและความไม่เชื่อ ซึ่งความไม่เชื่อเป็นเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมดังนั้นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจไม่เกิดจากปัจจัยภายนอก โดยตรงการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคลจะประกอบด้วย ความเชื่อและความไม่เชื่อหลาย ๆ อย่างรวมกัน และกระทำทางสังคม ประกอบด้วย กลุ่มปัจจัยหลาย ประการบุคคลอาจตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกันแต่ปัจจัย หรือเหตุผลการตัดสินใจจะแตกต่างกัน เหตุผล ดังกล่าวประกอบด้วย

1. ปัจจัยดั้งเดิม ประกอบด้วย
 - 1.1 เป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย คือ กิจกรรมวัตถุประสงค์หรือสภาพความเป็นอยู่ ที่บุคคลต้องการความมุ่งหมายที่ให้บรรลุผลในการกระทำทุกวิธีเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น
 - 1.2 ความเชื่อ คือ การรับรู้หรือความเข้าใจ (ความคิดความรู้อยู่) ของคน หรือของกลุ่มต่อ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการที่บุคคลได้รับรู้ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหรือความรู้ที่ตนเองซึ่งความเชื่อจะมีผล

ต่อการตัดสินใจของบุคคลและพฤติกรรมทางสังคมบุคคลจะเลือกรูปแบบของพฤติกรรมบนพื้นฐานบนความเชื่อที่ตนยึดมั่นอยู่ในการกระทำทางสังคมใด ๆ ต้องอาศัยความเชื่ออยู่ด้วยเสมอแต่อย่างไรก็ตาม ความเชื่อนี้ส่งผลให้บุคคลกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นก็ว่าได้

1.3 ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเองเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะค่อนข้างถาวรผู้กระทำเชื่อว่าวิถีปฏิบัติค่านิยมของมนุษย์ หรือของผู้กระทำทางสังคมจะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของผู้กระทำทุกรูปแบบดังนั้น ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคล โดยบุคคลพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ตนยึดถืออยู่

1.4 นิสัยและขนบธรรมเนียม คือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วและสืบต่อกันมาด้วยประเพณี ซึ่งมีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย เช่น ไม่มีการอนุวัติ ไม่มีการร่วมมือ หรืออาจลงโทษอย่างเด็ดขาดตามระเบียบกฎหมายดังนั้นในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์ หรือของผู้กระทำทางสังคมส่วนหนึ่งเนื่องจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้

2. ปัจจัยผลึก ประกอบด้วย

2.1 ความคาดหวังเป็นการรับรู้ของผู้กระทำทางสังคมว่าบุคคลอื่นกลุ่ม หรือสังคมโดยทั่วไปต้องการให้เชื่อ หรือรู้สึก หรือประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์นั้นหรือกล่าวได้ว่าความคาดหวัง คือ ทำที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ซึ่งคาดหวัง หรือต้องการให้บุคคลนั้นถือปฏิบัติและกระทำในสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและทำที่ของบุคคลอื่นด้วย

2.2 ข้อผูกพันเป็นสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าตนเองเป็นผู้ที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือประเด็นปัญหาที่ตนเองเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งนี้ ผู้กระทำจะทำตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นดังนั้น ข้อผูกพันจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคล เนื่องจากบุคคลนั้น ๆ รู้สึกว่าตนเองมีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

2.3 การบังคับเป็นความเชื่อที่อยู่ในใจของผู้กระทำตนเองต้องตัดสินใจ หรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่ตนเองรู้สึกว่าไม่มีทางเลือกอื่น ๆ อื่นนอกจากจะต้องประพฤติปฏิบัติตามในสถานการณ์ที่ผู้กระทำตั้งใจกระทำสิ่งต่าง ๆ แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำดีหรือไม่นั้นการบังคับจะเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจปฏิบัติได้เร็วขึ้น ดังนั้นการบังคับจึงมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมเนื่องจากบุคคลมักมีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติเมื่อถูกบังคับ

3. ปัจจัยความสามารถ หรือปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย

3.1 โอกาส คือ ความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์ หรือทางเลือกมีอยู่ซึ่งเมื่อผู้กระทำพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้น มีช่องทางจังหวะเวลาที่เหมาะสมและเปิดโอกาสให้เลือกกระทำได้ ดังนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจและประพฤติปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดลงไป จึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น

3.2 ความสามารถ คือ การรับรู้ของผู้กระทำเกี่ยวกับกำลัง หรือพลังของตนเองในการที่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนบรรลุสำเร็จภายใต้สถานการณ์นั้น ๆ ผู้กระทำจะตระหนักถึงความสามารถของตนเองก่อนที่จะมีการตัดสินใจ และกระทำทางสังคมเพราะรู้ว่าถ้าตัดสินใจกระทำไปแล้วจะมีความสามารถกระทำได้อย่างแน่นอนดังนั้น โดยทั่วไปแล้วบุคคลจะกระทำพฤติกรรมใด ๆ จะพิจารณาขีดความสามารถของตนเองเสียก่อน

3.3 การสนับสนุน คือ การช่วยเหลือซึ่งผู้กระทำเชื่อว่ากำลังได้รับหรือจะได้รับจากผู้อื่น ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือกดังนั้นบุคคลจะมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อรู้ว่าจะได้รับ การสนับสนุนจากผู้อื่น

2.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

วีรพร ไบลาสน์ (2545, น. 6 - 7) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย ขั้นตอนและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีเหตุที่สามารถพิสูจน์ได้ให้การสนับสนุนอย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งมนุษย์เราจำเป็นต้องทำการตัดสินใจอยู่เสมอตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ เพื่อการคัดเลือกสิ่งของปัจจัยต่าง ๆ และแนวทางปฏิบัติที่มีลักษณะและคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ จากบรรดาทางเลือกหรือสิ่งของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เลือกอย่างมากภายหลังจากที่ผู้ตัดสินใจได้ ประเมินด้วยการเปรียบเทียบคุณค่าทางเลือก หรือสิ่งของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้นกับเกณฑ์มาตรฐานของคุณสมบัติและคุณภาพตามที่แต่ละคนได้กำหนดเอาไว้ ดังนั้น เพื่อให้การตัดสินใจรับผลถูกต้อง

มัลลิกา ต้นสอน (2546, น. 73) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการแก้ปัญหา โดยรวบรวมวิเคราะห์ และประมวลข้อมูลและข้อจำกัดในการเลือกที่เหมาะสมซึ่งผ่านการพิจารณา ตรวจสอบและประเมินว่ามีความเหมาะสม หรือดีที่สุดแล้วในขณะนั้น

บรรยงก์ ไตจินดา (2548, น. 178) กล่าวว่า การวินิจฉัยสั่งการ หรือการตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชาพิจารณาตัดสินใจและสั่งการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวินิจฉัยสั่งการ หรือการตัดสินใจเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการวินิจฉัยสั่งการจะเป็นการเลือกทางเลือก ดำเนินการที่ดีที่สุด ในบรรดาทางเลือกหลาย ๆ ทาง

สมคิด บางโม (2548, น. 175) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติ ซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งหลายอย่างเพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในทางปฏิบัติการตัดสินใจ มักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่งยากสลับซับซ้อนและมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจฉัยมากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจฉัยปัญหาว่าจะเลือกตั้งการปฏิบัติ โดยวิธีใดจึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรนั้น

นิตยาพร เสมอใจ (2550 ก, น. 46) กล่าวว่า การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการในการเลือกที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งผู้บริหารมักจะตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ของสินค้าและบริการอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน โดยที่เขาจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและอยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค

นิตยาพร เสมอใจ (2550 ข, น. 57) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีการตัดสินใจที่เหมือนหรือแตกต่างกันนั้นล้วนมีผลมาจากลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจได้เป็น 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายใน (Internal Factors) และ 2) ปัจจัยภายนอก (External Factors)

1. ปัจจัยภายใน (Internal Factors) เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลในด้านความคิดและการแสดงออก ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยที่ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความจำเป็น ความต้องการ หรือความปรารถนา แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทักษะ การรับรู้ และการเรียนรู้ ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

1.1 ความจำเป็น (Needs) ความต้องการ (Wants) และความปรารถนา (Desires) เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันและสามารถใช้แทนกันได้ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมใช้คำว่า “ความต้องการ” ทั้งนี้โดยที่ความต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์นั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการในการใช้สินค้าหรือบริการ คือ เมื่อเกิดความจำเป็นหรือความต้องการไม่ว่าในด้านร่างกาย หรือจิตใจขึ้นบุคคลจะหาทางที่จะตอบสนอง ความจำเป็นหรือความต้องการนั้น

1.2 แรงจูงใจ (Motivate) เมื่อบุคคลเกิดปัญหาทางกายหรือในจิตใจขึ้นและหากปัญหานั้น ไม่รุนแรงเขาอาจปล่อยวาง ไม่คิด ไม่ใส่ใจ หรือไม่ทำการตัดสินใจใด แต่หากปัญหานั้น ขยายตัว หรือเกิดความรุนแรงยิ่งขึ้นเขาก็จะเกิดแรงจูงใจในการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น

1.3 บุคลิกภาพ (Personality) เป็นลักษณะนิสัยโดยรวมของบุคคลที่พัฒนาขึ้นมาจากความคิด ความเชื่อ อุปนิสัย และสิ่งจูงใจต่าง ๆ ระยะเวลา และแสดงออกมาในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดรูปแบบในการตอบสนอง (Reaction) ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นลักษณะ

ของการตอบสนองในรูปแบบที่คงที่ต่อตัวกระตุ้นทางสภาพแวดล้อม เช่น ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำจะแสดงออก หรือตอบสนองต่อปัญหาด้วยความมั่นใจ และกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ในขณะที่ผู้ที่ขาดความมั่นใจในตนเองไม่กล้าเสนอแนะความคิดเห็นและรับอิทธิพลจากผู้อื่นได้ง่าย จะมีลักษณะเป็นคนที่ ชอบตามผู้อื่น

1.4 ทักษะ (Attitude) เป็นการประเมินความรู้สึก หรือความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล โดยทัศนคติจะมีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ดังนั้นเมื่อเราต้องการให้บุคคลใด ๆ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเราจะต้องพยายามที่จะเปลี่ยนทัศนคติของเขาก่อนแต่ในความเป็นจริงทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากเนื่องจากเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นในจิตใจ ดังนั้นการปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมของบุคคลย่อมกระทำได้ง่ายกว่าการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งต้องใช้ความเข้าใจ แรงพยายามและระยะเวลาดำเนินการที่ยาวนาน

1.5 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการของบุคคลในการยอมรับความคิด หรือการกระทำของบุคคลอื่น ก้าวแรกของการเข้าสู่ความคิดในการสร้างความต้องการแก่บุคคลต้องสร้างให้เกิดการรับรู้ก่อน โดยการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า หรือบริการให้มีคุณค่า ซึ่งจะเป็นการสร้างการยอมรับได้

1.6 การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการรับรู้ และประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงและคงอยู่ในระยะยาว ดังนั้นหากมีการรับรู้แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อนข้างจะคงที่ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคล ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม โดยปัจจัยภายนอกแบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

2.1 สภาพเศรษฐกิจ (Economy) เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจซื้อของผู้บริโภคทั้งในรูปแบบของตัวเงิน และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 ครอบครัว (Family) การเลี้ยงในภาพครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลให้บุคคลมีความแตกต่างกัน เช่น การตอบสนองต่อความต้องการต่อผลิตภัณฑ์ของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากครอบครัว ซึ่งครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมบุคคลได้สูงกว่าสถาบันอื่น ๆ เนื่องจากบุคคลจะใช้ชีวิตในวัยเด็กซึ่งเป็นวัยซึมซับ และเรียนรู้ลักษณะอันจะก่อให้เกิดเป็นนิสัยประจำของบุคคลไปตลอดชีวิต เป็นต้น

2.3 สังคม (Social) กลุ่มสังคมนอบ ๆ ตัวของบุคคลมีผลต่อการปรับพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันของสังคม เพื่อการยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือที่เรียกว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyles) ค่านิยมของสังคม (Social Values) และความเชื่อ (Believes) นอกจากนี้สังคมนั้นอาจเป็นได้ทั้งสังคม อาชีพ และสังคม ท้องถิ่นทำให้ต้องศึกษาถึงลักษณะของสังคมเพื่อจะทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลของสังคมที่มีต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยเฉพาะบรรทัดฐาน (Norms) ที่สังคมกำหนด

2.4 วัฒนธรรม (Culture) เป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่สังคมเชื่อถือเป็นสิ่งดีงาม และยอมรับมาปฏิบัติเพื่อให้สังคมดำเนินและมีพัฒนาการไปได้ด้วยดี บุคคลในสังคมเดียวกันจึงต้องยึดถือและปฏิบัติตามวัฒนธรรมเพื่อการอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยวัฒนธรรมเป็นกลุ่มของค่านิยมพื้นฐาน (Basic Values) การรับรู้ (Perception) ความต้องการ (Wants) และพฤติกรรม (Behaviors) ซึ่งเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคมในครอบครัว ชุมชน และสังคมจึงเป็นรูปแบบหรือวิถีทางในการดำเนินชีวิตที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ ประกอบด้วย ค่านิยมการแสดงออก ค่านิยมการใช้วัตถุ หรือสิ่งของ หรือแม้กระทั่งวิถี คิดก็เป็นวัฒนธรรมด้วย

2.5 ตัวกระตุ้นทางการตลาด (Marketing Stimuli) โอกาสที่ผู้บริโภคจะได้พบเห็น รู้สึก ค้นพบกับสินค้า หรือบริการนั้น โดยใช้เครื่องมือทางการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งทำให้ผู้บริโภคมีความไว้วางใจและความยินดีที่จะใช้สินค้านั้น ดังนั้นธุรกิจจึงควรเน้นในเรื่องของการทำให้เกิดการพบเห็นในตราสินค้า (Brand Contact) นำสินค้าเข้าไปให้ผู้บริโภคได้พบเห็น ได้รู้จัก สัมผัส ได้ยิน ได้ฟังด้วยความถี่สูง การสร้างให้บุคคลเกิดการเปิดรับมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้ได้ประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น

Pfiffner and Robert (1960, p. 36) ให้ความหมาย การตัดสินใจว่าเป็นการเลือกสิ่งที่มีให้เลือกบางอย่างรวมทั้งวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานขององค์กรที่คิดว่าดีที่สุดที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

Terry (1964, p. 22) ได้ให้ความหมาย กระบวนการตัดสินใจ คือ การเลือกทางใดทางหนึ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ จากทางเลือกสองทาง หรือมากกว่าหากคำนึงถึงวัตถุประสงค์และแนวทางเป็นหลัก

สรุป การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการทางการตัดสินใจในการเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งของผู้ตัดสินใจคิดว่าดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทางเลือก โดยพิจารณาจากความต้องการของตนเองเป็นหลัก และเกิดจากสิ่งกระตุ้น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลในด้านความคิดและการแสดงออก ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยที่ปัจจัยภายในประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

ความจำเป็นความต้องการ หรือความปรารถนา แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติ การรับรู้ และการเรียนรู้

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคลซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม

2.1.2 กระบวนการในการตัดสินใจ

แสวง รัตนมงคลมาส (2542, น. 3 - 4) กล่าวถึง ขั้นตอนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาทั่วไป ดังนี้

1. พิจารณาถึงตัวปัญหาในขั้นแรกของการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาจึงต้องเริ่มพิจารณาถึงปัญหาที่แท้จริงว่า คืออะไร การจะทราบปัญหาที่แท้จริงต้องทำการค้นหารายละเอียดต่าง ๆ ของปัญหา และวิเคราะห์ถึงปัญหาดังกล่าว ซึ่งความยุ่งยากในขั้นตอนนี้ คือ การค้นหาปัญหาที่แท้จริง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นมักมีหลากหลายและจะต้องแยกแยะให้ได้ว่าอะไรคือปัญหาหลัก ปัญหารอง และบ่อยครั้งที่เกิดความคลาดเคลื่อนเข้าใจว่าปัญหารอง คือ ปัญหาหลัก

2. พิจารณาค้นหาทางเลือกต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจ ภายหลังจากที่ได้มีการค้นพบปัญหาที่แท้จริงแล้วขั้นต่อมา ก็คือ จะต้องพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการแก้ไขปัญหา โดยปกติแล้วปัญหาใด ๆ อาจจะมีวิธีการแก้ไขได้หลายวิธีด้วยกัน ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อค้นหาทางเลือกสำหรับแก้ไขปัญหาดังกล่าวและไม่ควรอย่างยิ่งที่ด่วนตัดสินใจแก้ไขปัญหา โดยที่ไม่ได้พิจารณาถึงทางเลือกอื่น ๆ

3. การประเมินผลทางเลือกเหล่านั้น (Evaluation of Alternatives) ภายหลังจากที่ได้ทำการพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ แล้ว ขั้นต่อมา คือ ต้องทำการประเมินผลทางเลือกเหล่านั้น เพื่อที่จะให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดต้องมีการประเมินผลที่ถูกต้องตามวิธีการเพื่อให้ทราบได้ถูกต้องว่าทางเลือกใดดีกว่าทางเลือกอื่น วิธีการประเมินผลทางเลือกต้องอาศัยศาสตร์ทางการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยศึกษา

4. การตัดสินใจเลือกทางเลือกเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาจัดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการตัดสินใจ คือ การใช้ดุลยพินิจตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หลักจากดำเนินงานในอนาคต การตัดสินใจ ดังกล่าวเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไรของผู้ปฏิบัติต่อการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อมีการตัดสินใจแล้วผู้ปฏิบัติจึงต้องผูกพันตนเองกับทางเลือกหรือวิธีการที่ได้เลือกแล้ว รวมถึงภาระในการชี้แจงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงเหตุผลในการเลือกทางเลือกดังกล่าว

วีรพร ไบลาคน์ (2545, น. 6-7) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายการตัดสินใจต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. แนวทางการดำเนินงาน หรือสิ่งของปัจจัยต่าง ๆ มิให้คัดเลือกอย่างเพียงพอ ทั้งปริมาณ และคุณภาพมากกว่า 1 ทางเลือก
2. ต้องมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคต ภายหลังจากที่ได้ตัดสินใจคัดเลือกและปฏิบัติตามแนวทาง หรือใช้ประโยชน์จากสิ่งของปัจจัยเหล่านั้น แล้วกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยอาศัยผลของการดำเนินกิจกรรมในปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในอดีตเป็นพื้นฐาน
3. ใช้หลักของควมมีเหตุผลที่ถูกต้องน่าเชื่อถือและความสามารถนำไปใช้อย่างได้ดี ตามจุดมุ่งหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินทางเลือกที่สำคัญรวมถึงสิ่งของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ ดำเนินการเพื่อสนองวัตถุประสงค์

วารุณี ดันตวิงศ์วานิช และคนอื่น ๆ (2545, น. 108) แบ่งขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจ ยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการรู้จัก (Awareness) ผู้บริโภครู้ถึงผลิตภัณฑ์ใหม่ แต่ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์
2. ความสนใจ (Interest) ผู้บริโภคมองหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์
3. การประเมินค่า (Evaluation) ผู้บริโภคพิจารณาว่า จะทดลองใช้ผลิตภัณฑ์หรือไม่
4. การทดลอง (Trial) ผู้บริโภคทดลองผลิตภัณฑ์ใหม่ในปริมาณเล็กน้อยเพื่อรับการ ประเมินคุณค่าที่ได้ประเมินไว้

5. การยอมรับ (Adoption) ผู้บริโภคตัดสินใจใช้ผลิตภัณฑ์เต็มที่และใช้ประจำ
มัลลิกา ต้นสอน (2547, น. 73 - 74) การตัดสินใจเป็นกระบวนการแก้ปัญหาโดยรวม วิเคราะห์และประมวลข้อมูลและข้อจำกัดในการเลือกที่เหมาะสมซึ่งผ่านการพิจารณาตรวจสอบและ ประเมินว่ามีความเหมาะสมหรือดีที่สุดแล้วในขณะนั้น โดยการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหา (Identifying Problems) เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจจะรับรู้ตระหนัก และสังเกตปัญหาการกำหนดปัญหาไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ที่เพียงรับรู้ และกระทำการศึกษาปัญหาเท่านั้น แต่จะเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับความละเอียดอ่อนของผู้กำหนด ปัญหา โดยการกำหนดปัญหาจะมีความแตกต่างกันบางปัญหาจะมีความชัดเจนสามารถรับรู้และกำหนด ปัญหาได้ทันที ขณะที่บางปัญหาจะซับซ้อนคลุมเครือและต้องรอนรวมตัวขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ใหญ่ พอที่จะรู้สึกได้ ซึ่งอาจมีความรุนแรงและเกิดผลกระทบในมุมกว้างจึงต้องอาศัยประสบการณ์และ

ความเอาใจใส่ของผู้กำหนดปัญหาในการวิเคราะห์และตรวจสอบสถานการณ์เพราะถ้ากำหนดปัญหาผิดพลาดก็จะทำให้การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาไม่สำเร็จ

2. กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ (Identifying Decision Criteria) โดยพิจารณาความสำคัญของปัจจัยและข้อจำกัดต่าง ๆ ของปัญหา เช่น เกณฑ์การเลือกซื้อปุ๋ยชีวภาพ ได้แก่ คุณภาพ คุณสมบัติวิธีใช้ ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ราคาที่เหมาะสมหาซื้อได้สะดวกลดราคา หรือมีของแถม เป็นต้น ซึ่งต้องจัดทำอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์สูงสุดในการตัดสินใจ โดยพิจารณาปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยง และข้อจำกัดของทุน เป็นต้น

3. ให้ความสำคัญแต่ละเกณฑ์ (Allocating Criteria) ปกติเกณฑ์แต่ละอันจะมีความแตกต่างและความสำคัญต่อการตัดสินใจแตกต่างกันบางประเภทจะมีนัยสำคัญในการแก้ปัญหา ขณะที่เกณฑ์อื่นจะเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจให้สมบูรณ์ดังนั้น เราจึงต้องเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดน้ำหนักให้กับเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจและประสบการณ์ในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้ตัดสินใจ ตลอดจนอาจใช้เทคนิคเชิงปริมาณเข้าช่วยในการสร้างแบบจำลองความคิด

4. พัฒนาการทางเลือก (Developing Alternatives) ผู้ตัดสินใจจะนำข้อมูลและข้อจำกัดของปัญหามาสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหาโดยไม่จำเป็นที่จะต้องสร้างทางเลือกทุกทาง แต่สมควรพัฒนาทางเลือกที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจ และให้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพขณะเดียวกันก็ไม่ควรที่จะจำกัดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างทางเลือกที่แตกต่างจากเดิมโดยมองข้ามหรือคิดว่าทางเลือกนั้น ๆ ไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับความจริง ซึ่งเราสามารถสร้างทางเลือกต่าง ๆ ตามสมมติฐาน โดยใช้เทคนิคการตัดสินใจเข้ามาช่วย

5. วิเคราะห์ทางเลือก (Analyzing Alternative) วิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นไปได้แต่ละทาง โดยพิจารณาเปรียบเทียบข้อดี และข้อเสียต้นทุน และข้อจำกัดในการนำไปปฏิบัติเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยอาจใช้เครื่องมือทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาช่วยในการตัดสินใจ

6. เลือกทางเลือกที่เหมาะสม (Selecting Appropriate Alternative) ผู้ตัดสินใจวิเคราะห์ประมวลข้อมูล เพื่อเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหา และเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป โดยการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมจะไม่ใช่มั่นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจแต่การตัดสินใจเลือกทางเลือกจะเป็นจุดเริ่มต้นของการนำความคิดไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมตรวจสอบและแก้ไขให้สามารถแก้ปัญหาอย่างถูกต้องตลอดจนพัฒนาทักษะในการตัดสินใจในอนาคต

7. นำทางเลือกไปปฏิบัติ (Implementing the Alternative) โดยวางแผนปฏิบัติการดำเนินงานและจัดสรรทรัพยากรในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องอาศัยบุคคลที่มีความสามารถทำงานที่เป็นรูปธรรมและมีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เนื่องจากการตัดสินใจอาจมีข้อมูลไม่เพียงพอ

สถานการณ์เปลี่ยนแปลง หรือข้อจำกัดในสถานการณ์จริงทำให้ต้องแก้ไขวิธีปฏิบัติให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

8. ประเมินผลตัดสินใจ (Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจจะติดตามตรวจสอบวิเคราะห์และประมวลข้อมูลในการดำเนินงานทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการตัดสินใจว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมหรือไม่มีปัญหาอะไรในขณะปฏิบัติงานและสมควรแก้ไขอย่างไรเพื่อจะเรียนรู้และปรับปรุงให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพขึ้นในอนาคต

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2550, น. 25 - 26) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคเป็นการเล็งเห็นปัญหา หรือตระหนักถึงความต้องการ เป็นขั้นตอนเริ่มต้นของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลรู้สึกถึงความแตกต่างของสิ่งที่ปรารถนาจะมี หรือให้เกิดขึ้นกับสภาพที่ตนเป็นอยู่ ณ เวลานั้น แล้วมีความเห็นว่า ความแตกต่างดังกล่าวมีความสำคัญมากซึ่งจนต้องการจะแก้ไข การเสาะแสวงหาข่าวสาร โดยการหาข่าวสารจากแหล่งภายในก่อน โดยผู้บริโภคจะพิจารณาว่าคนมีความรู้สึก หรือความทรงจำเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ถ้าข่าวสารไม่พอก็จะทำการแสวงหาจากแหล่งภายนอกต่อไป การประเมินค่าทางเลือกก่อนการซื้อเป็นการประเมินแต่ละทางเลือกก่อนที่จะทำการซื้อ โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการซื้อเป็นการได้ตัวแก้ปัญหา หรือสินค้าที่เรานิยมชมชอบ หรือสิ่งทดแทนที่เรายอมรับได้ การบริโภคหรืออุปโภคเป็นการอุปโภคบริโภคทรัพย์สินหรือที่ซื้อมา การประเมินทางเลือกหลักการซื้อเป็นการประเมินระดับการอุปโภคบริโภค ว่ามีความพอใจแค่ไหน การจัดการกับสิ่งเหลือใช้เป็นการจัดการผลิตภัณฑ์ที่ได้บริโภค หรือเป็นเศษของไปแล้ว

2.1.3 กระบวนการตัดสินใจ

นักวิชาการได้อธิบายกระบวนการตัดสินใจไว้แตกต่างกัน ดังนี้

วุฒิชัย จ้านงค์ (2530, น. 21) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจของมนุษย์ว่ามีลักษณะเป็นขั้นตอนต่าง ๆ 7 ขั้นตอน คือ

1. การจำแนกปัญหา
2. การสังเกตและรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์และการประเมินผล
4. การตัดสินใจ
5. การปฏิบัติคือการนำผลการตัดสินใจนั้นมาปฏิบัติ
6. การยอมรับผลที่เกิดขึ้นเช่นการได้ผลตอบแทนเป็นต้น
7. การประเมินการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจจะประกอบด้วยองค์ประกอบของการตัดสินใจ 4 อย่าง คือ ตัวผู้ตัดสินใจ วัตถุประสงค์ของผู้ตัดสินใจสถานการณ์ที่ตัดสินใจและตัววัดความสำเร็จของการตัดสินใจ คือ ผลการปฏิบัติเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

การศึกษาตามความหมายกว้าง หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่นำบุคคลเข้าสู่การดำรงชีวิตในสังคม หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นกระบวนการอบรมบ่มนิสัยให้มนุษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตน และประกอบอาชีพการงานร่วมกับมนุษย์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม การศึกษาตามความหมายนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการอบรมบ่มนิสัย การกล่อมเกลாத่างสังคม การเตรียมตัว เพื่อให้บุคคลมีทักษะความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต เป้าหมายของการศึกษาดังกล่าวนี้นมิใช่เพียง เพื่อประโยชน์ของคนแต่ละคนเท่านั้นแต่ต้องมุ่งไปสู่สังคมภาพรวม คือ การนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง มีเอกภาพ อันเนื่องมาจากสมาชิกของสังคมมีคุณภาพ และร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสังคมที่อยู่อาศัย จึงถือได้ว่าครูเป็นคนสำคัญในการสร้างเยาวชนที่ดีและสร้างอนาคตของประเทศ และหากผลผลิตทางการศึกษาไม่มีคุณภาพ ครูต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษา เป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสะสมพลังของชาติ ชาติใดมี “ทุนทางสังคม” แข็งแกร่ง มีคุณภาพดีมากน้อยเพียงใด มีปริมาณมากแค่ไหนย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของกระบวนการศึกษา (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2543)

โดยสรุป การศึกษาเป็นกระบวนการให้และรับความรู้ และประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ, การสร้างจิตสำนึก, การเพิ่มพูนทักษะ, การทำความเข้าใจให้กระจ่าง, การอบรมปลูกฝังค่านิยม, การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม การพัฒนาความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.2.1 แนวคิดพื้นฐานในการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.2.1.1 ความหมาย ความจำเป็น และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การจัดการศึกษาจึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพประชากร และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศ

2.2.1.2 ความหมายของการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, น. 1) ให้ความหมายการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย, จิตใจ, สติปัญญา, คุณธรรม, ค่านิยม, ความคิด และการประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษาตามอรรถศาสตร์ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผล การจัดการศึกษาที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้ด้วย ทั้งนี้ผลผลิตของการจัดการศึกษาได้แก่ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์ หรือผลสะท้อนสุดท้าย คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพ ที่พึงประสงค์

Bush and Coleman (2002, p. 1) ให้ความหมายการจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายการศึกษาของชาติ โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต้องมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมภายนอก และสนองตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ดังนั้น การจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผล การจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ด้วย ทั้งนี้ผลผลิตของการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์ หรือผลสะท้อนสุดท้าย คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

2.2.1.3 ความจำเป็นในการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องมีการจัดการ ไม่ใช่เรื่องที่ไม่รู้ใครรับไปทำโดยไม่มีเป้าหมาย ไม่มีมาตรฐาน ไม่ได้คุณภาพ เพราะยอมทำให้การศึกษาไม่มีทิศทาง ไม่มีระบบ ไม่คุ้มค่า และหากจัดผิดพลาดก็ยากที่จะแก้ไข เพราะกระบวนการศึกษา เช่น ค่านิยมต่าง ๆ ได้ซึมซับเข้าไปในใจของผู้เรียนเสียแล้ว การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน และเป็นการลงทุน เพื่อการอยู่รอดและพัฒนาของสังคม ทั้งนี้เพราะการศึกษาส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงาน และการใช้ชีวิตยังการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากการพัฒนา

ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ ย่อมท้าทายต่อการจัดการศึกษา เพราะได้เปิดโอกาสและให้ช่องทางการเรียนรู้แก่บุคคลจำนวนมาก โดยให้รับรู้มากขึ้น และมีเส้นขีดคั่นด้านระยะทางน้อยลงกว่าเดิมมาก การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพราะต้องการทรัพยากร (คน, เงิน, วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี) สนับสนุนจำนวนมากต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคมต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริงในแง่ การจัดการศึกษา จึงต้องมีการกำหนดเพื่อประกันว่ามนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตรงตามเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษายังมีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน ดังอย่าง เช่น ครูที่ดีต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครู การเป็นครู จึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง

ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ที่เรียกว่า เศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้ จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ในสังคมสมัยใหม่ ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสภาพการจะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคลแต่ละคน และสำหรับสังคมประเทศชาติโดยรวม

2.2.1.4 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาวสำหรับการพัฒนาของแต่ละบุคคลและการพัฒนาสังคมแต่การจัดการศึกษาโดยทั่วไป ยังมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งบรรลุหลายประการ ได้แก่

1) ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพโดยถ่ายทอด หรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคม และมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียนรู้ สถานศึกษาประถมวัยทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

2) เตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐานได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เซาว์ปัญญา ความสนใจ ที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กประถมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐานและเพื่อมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ การงาน ต่อไป

3) ให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาดังตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้ มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มิฐานะยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในบางช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา การจัดการศึกษา เช่นนี้ มักดำเนินการ โดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หรือโดยวิธีการอื่นนอกกรอบและตามอัชฌาศัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

4) ตอบสนองความต้องการ ทางการศึกษาในระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้ มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการ โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม และวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ ฯลฯ

5) พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถและตอบสนองวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาข้อนี้เน้นการพัฒนามนุษย์ในลักษณะบูรณาการ คือ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย, สติปัญญา, คุณธรรม, ความคิด, ความสำนึก และความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาแต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะการแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนในปกติ หรือการใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยเสริมวัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะ และคุณภาพของผู้ที่ทำงานแล้ว หรือผู้ที่ผ่านการศึกษาดังตามกระบวนการปกติให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ ๆ และวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นตัววัดความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้บริหารต้องกำหนดเกณฑ์จากวัตถุประสงค์ที่ระบุ และผู้บริหารก็จะต้องได้รับการประเมินจากเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วย

2.2.1.5 เป้าหมายของการจัดการศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวม คือ สมาชิกทุกคนในสังคม แต่เนื่องจากมวลชนเหล่านี้ มีจำนวนมากมากเกินไปที่จะมีองค์กรใดสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่น แบ่งตามอายุ แบ่งตามสาระเนื้อหา แบ่งตามลักษณะบุคคล เป็นต้น เป้าหมายของการจัดการเรียนการศึกษายังอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1) เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตา ยาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดูเป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรก ที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การอบรม ด้วยการให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบแต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา

เมื่อทารกเติบโตขึ้น พอช่วยตัวเองได้แล้ว พ่อ - แม่ ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพ เพื่อหาเลี้ยงลูกไม่อาจดูแลบุตร ได้ก็ปล่อยให้ผู้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคลในกลุ่มเดียวกันเครือญาติ หรือมีเจตนาอื่น ก็ต้องจ้างคนดูแลทางเลือกอีกประการหนึ่ง คือ การส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล

เมื่ออายุถึงวัยประมาณ 3 ขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบ และมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดการสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

2) บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไป หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ ผู้ปกครองต้องนำเข้าไปเรียน คือ อยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม สำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม เป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้น ไป อีกตามกำลังความสามารถระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ อาจแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่

2.1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียนในครอบครัว หรือในสถานรูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลา 12 ปี เป็นส่วนใหญ่ในช่วงของปลายศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่าง ๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถานบันศึกษาสาขาอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญา ก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้าน หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

3) ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้มีบุคคลกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างกันนี้อาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือ คนจนที่ด้วยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่มีผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกายจิตใจ และสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจ และอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะ และความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไม ในการปฏิบัติต่อพวกเขาสำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะ และได้รับการอบรม โดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

4) ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไปและมุ่งศึกษาเพิ่มเติม โดยมีเหตุผลต่างกันไปส่วนหนึ่งเข้าศึกษาในระดับสูงขึ้นไปในสถานบันการศึกษาปกติ หรือเข้ารับการศึกษาดำเนินโครงการพิเศษ (เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริหารให้ในสถานที่ทำงาน โครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น) นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น กรศึกษาสัตยูจรที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้การศึกษาผ่านสื่อ โทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสาร หรือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่าง ๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒิอย่างเป็นทางการก็ได้ การจัดอบรมสำหรับผู้ที่มีงานทำนั้น รวมถึงครู ซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน

กลุ่มเป้าหมายนี้ นับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิทยาการ เทคโนโลยีต่าง ๆ เกิดขึ้นรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ผู้ทำงานแล้วควรได้รับสาระใหม่ ๆ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนตลอดเวลา

5) ประชาชน โดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดี และการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำได้ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลายแต่ย่อมเป็นไปได้เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก

เนื่องจากเป้าหมายของการศึกษามีหลากหลาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นพึงมีบทบาทในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย และร่วมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดบริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายให้ครบถ้วน และเกิดประโยชน์ได้จริง

2.2.1.6 องค์ประกอบการจัดการศึกษา

องค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1) หลักสูตรสาระเนื้อหาในการศึกษาในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ หลักสูตรเหล่านี้อาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้สถานบันแต่ละแห่งสามารถจัดการเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วยเนื้อหาสาระในการศึกษานั้นควรทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อนปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัยและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน หากเห็นว่าเนื้อหาผิดพลาดหรือล้าสมัย ควรแจ้งผู้บริหารให้ทราบ

2) ครูผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ได้แก่ ครู และอาจารย์ ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบอาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหา และวิธีถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง สำหรับครู และอาจารย์ คือ ต้องมีการตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ๆ และวิทยาการ ด้านการเรียนการสอน ตลอดเวลาบางกรณีต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้วย อนึ่ง ครู และอาจารย์ต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

3) สื่อ และอุปกรณ์การศึกษา สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อาคาร, สถานที่, โต้ะ, แก้อื้อ, กระดานเขียน, หนังสือ, แบบเรียน, สมุด และดินสอ ตลอดถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เหล่านี้ สื่อและอุปกรณ์

เหล่านี้ เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลให้สิ่งเหล่านี้ มีอย่างเพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สิ่งเหล่านี้เป็นช่วยช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหา ความรู้ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อ และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนด้วย

4) รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคใหม่นั้น มีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อน ซึ่งเน้นที่ตัวครู ระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ จึงแตกต่างจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำขมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

5) ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาในการจัดการศึกษา ยังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอด โดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ, งานทะเบียน, งานโภชนาการ และสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ

6) เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

7) สถานที่ศึกษา และบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อม ที่ใช้ในการจัดการศึกษา จึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษา โดยใช้สื่อทางไกลก็ตามก็ยังคงต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการ การผลิต และถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารอาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแล คือ ความเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย และยังมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุง ก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการ

8) ผู้เรียน ผู้เรียน หรือผู้ศึกษา ถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียน คือ ผู้ที่รับการศึกษา และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีวัดผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา การจัดการศึกษา จึงครอบคลุม

ขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษา อบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เป้าหมายการจัดการศึกษา ในภาพรวมจึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยปรัชญาพื้นฐานสำคัญ คือ “ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาคงจัดสำหรับคนทุกคน”

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้หลายประการ และได้เสนอประเด็นที่เน้นการเปลี่ยนแปลงไปสู่การจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มีลักษณะเป็นการปฏิรูป การศึกษา โดยกล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริหาร และการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษารวมทั้งเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาประเด็นที่กฎหมายระบุนี้ ถือได้ว่าครอบคลุมสาระเนื้อหาที่จำเป็นในการจัดการศึกษา มากอยู่แล้ว และผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษามีภาระในการขยายความ หรือลงรายละเอียดภาคปฏิบัติ เพื่อนำไปดำเนินการให้เกิดผล

8.1) สาระของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยสังเขป ดังนี้

8.1.1) ความมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษา มาตรา 6 ของกฎหมาย ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ - ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข” ตามความข้างต้นเป้าหมายของการจัดการศึกษา จึงอยู่ที่คนไทยโดยทั่วไป ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดีมีประโยชน์มีความครบถ้วนทุกด้าน คือ

8.1.1.1) ทางกาย คือ มีสุขภาพดีสมบูรณ์แข็งแรง หมายความว่า การจัดการศึกษาต้องครอบคลุมถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกาย ส่งเสริมกีฬา ส่งเสริมความรู้ ด้านโภชนาการ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขลักษณะ ปลอดภัยจากภาวะมลพิษ ปลอดภัยจากยาเสพติด และปลอดภัยทั้งหลายที่อาจกระทบกระเทือนต่อสุขภาพ อนามัยของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นภัยจากมนุษย์ (อุบัติเหตุการประทุษร้าย) หรือธรรมชาติ (น้ำท่วม, ไฟไหม้ และพายุโรคภัยไข้เจ็บ) นอกเหนือจากหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพแล้วผู้รับผิดชอบในการจัด การศึกษาต้องคาดการณ์และเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า เพื่อผ่อนคลายหรือแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์

8.1.1.2) ทางจิตใจ คือ มีจิตใจที่อดทนเข้มแข็ง สามารถเผชิญ กับปัญหาหลากหลายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีสติ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตัวเอง สามารถอดทน อดกลั้นต่อแรงกดดันต่าง ๆ

8.1.1.3) ทางสติปัญญา คือ การใช้ความคิด และเหตุผล

8.1.1.4) ความรู้ คือ การมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้ และทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ความรู้เกี่ยวกับศาสนา, ศิลปะ, วัฒนธรรม, การกีฬา, ภูมิปัญญาไทย, การประยุกต์ภูมิปัญญาไทย, ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

8.1.1.5) คุณธรรมและจริยธรรม แสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความละเอียดต่อการประพฤตินในทางเสื่อมเสีย หรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้อื่น และสังคม

8.1.1.6) มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รักวัฒนธรรมไทย มีเอกลักษณ์ไทย มีมรรยาท และการวางตนในสังคมรู้จักประมาณตนเอง

8.1.1.7) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้ได้รับการศึกษาจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ประณีประนอม มีความเมตตา กรุณา มีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และดำเนินบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสม

คุณลักษณะที่กล่าวข้างต้น อันเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษานี้ เริ่มต้นที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ปลูกฝังถ่ายทอดอบรม หมายความว่า ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นตัวอย่างที่ดี คือ รักษา หรือพัฒนาคุณลักษณะที่ดีไว้เป็นแบบอย่าง คุณลักษณะที่ดีอันเป็นที่พึงประสงค์นี้ถือเป็นมาตรฐาน หรือดัชนีชี้วัดครู ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา โดยผู้นำชุมชน และประชาชนต้องช่วยกันส่งเสริมสนับสนุน ยกย่อง และตั้งความคาดหวังให้เป็นแม่แบบสำหรับลูกหลานคนให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะดังกล่าว เพราะหากแม่แบบไม่ดีเยาวชนก็จะยึดถือเป็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติของพวกเขาตามไปด้วย

8.1.2) หลักการในการจัดการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการศึกษาไว้และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษา หลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) กำหนดไว้ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิตการมีส่วนร่วมและการพัฒนาต่อเนื่อง ดังนี้

8.1.2.1) การศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนหลักการ คือ คนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษานี้ต้องครอบคลุมทุกด้านมิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงบุคคลต้องพัฒนาตนเองและความสามารถในการประกอบอาชีพของตนคนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา

ชุมชน และประเทศโดยรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจชีวิตความเป็นอยู่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้เพราะสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปรอบตัว เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

8.1.2.2) การมีส่วนร่วม สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้น แสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจ และปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวมหลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทยเป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัด โดยตรงในการจัดการศึกษาดังนั้นจึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการจัดการศึกษาช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา และช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

8.1.2.3) การพัฒนาต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทันกับความรู้ที่ก้าวหน้า ไปไม่หยุดยั้ง ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนานี้มีทั้งการค้นคิดสาระและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ การประยุกต์ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ และการติดตามเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นมาแล้วผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาต้องถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญในการปรับปรุงตนเองให้ทันโลก และทันสมัย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมเพื่อประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้การรับความรู้มาถ่ายทอดโดยปราศจากดุลยพินิจอาจก่อความเสียหายโดยไม่คาดคิด จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะช่วยกันดูแลให้ความรู้ใหม่ ๆ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสังคมอย่างแท้จริง

8.2) นอกจากนี้ กฎหมายยังได้ระบุหลักในการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาไว้ด้วย (มาตรา 9) ได้แก่

8.2.1) หลักเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ หมายความว่า การจัดการศึกษาจะเน้นนโยบายหลักการ และเป้าประสงค์ร่วมกันแต่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ดุลยพินิจเลือกเส้นทางและวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของตน

8.2.2) หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารที่ให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เอง (School - Based Management) ตามหลักการนี้ จำเป็นต้องแยกภาระงานด้านนโยบายเกณฑ์

และมาตรฐานออกจางานด้านปฏิบัติ หรืองานบริการ ทั้งนี้หน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายเกณฑ์ และมาตรฐาน ส่วนเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจให้หน่วยปฏิบัติดูแล และรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเอง โดยหน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบ ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยปฏิบัติที่ได้รับมอบอำนาจสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.3) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษาตามหลักการนี้ในเมื่อหน่วยปฏิบัติได้รับมอบอำนาจ ให้ดำเนินการได้อย่างคล่องตัวพอควรแล้ว ก็จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยปฏิบัติ รับผิดชอบ เพราะการมอบอำนาจโดยไม่มีกติกาก็เท่ากับมอบให้ทำงานโดยไม่มีเป้าหมาย ซึ่งไม่สามารถ ประเมินได้ในเมื่อรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทรัพยากรสนับสนุนแก่สถานศึกษา และ หน่วยงานการศึกษา ซึ่งอาจเปรียบเสมือนการซื้อสินค้าหรือบริการ ก็ต้องมีสิทธิกำหนดคุณค่า และ ลักษณะของสิ่งที่ต้องการซื้อ โดยยึดเป้าหมายผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งหน่วยปฏิบัติเองก็ต้องวางระบบประกันคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ซื้อสินค้า และบริการ ของตน จากนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากมาตรฐาน และระบบ ประกันคุณภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายอย่างน้อยผลการประเมินจะส่งเสริมให้ผู้จัดการศึกษา แต่ละระดับได้ตระหนักว่าผลการดำเนินการของตนเป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษาและ เกณฑ์ชี้วัดของระบบประกันคุณภาพ และต้องหาทางปรับปรุงผลการจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน และรักษาระดับการประกันคุณภาพของตนให้จึงได้รวมทั้งยกระดับการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย

8.2.4) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูคุณาจารย์ และบุคลากรทาง การศึกษา และการพัฒนาต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตรการต่าง ๆ เช่น การกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตร การอบรมมาตรฐานต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีเจตนาเพื่อรักษาคุณภาพของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ และกระตุ้นส่งเสริมให้พัฒนาปรับปรุงตลอดเวลาอันจะเป็นประโยชน์ ต่อผู้ได้รับการศึกษาโดยตรง

8.2.5) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษา ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ทรัพยากร บุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญในการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ล้วนเป็นทรัพยากรจำเป็นแต่รัฐไม่สามารถจัดหาสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงถือเป็นภาระหน้าที่ ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในการจัด การศึกษาจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อยกระดับคุณภาพ

การศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่าง เช่น ครูอาจเชิญผู้เฒ่าในหมู่บ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาช่วยสาธิต หรือสอนวิชาที่เกี่ยวข้องได้

8.2.6) การมีส่วนร่วมการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคล, ครอบครัว, ชุมชน, องค์กร, ชุมชน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, เอกชน, องค์กรเอกชน, องค์กรวิชาชีพ, สถาบันศาสนา, สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคลกลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมเสนอแนะกำกับติดตามและสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

8.3) ระบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบบการศึกษาในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันไปส่วนใหญ่ยึดแนวทางมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงระหว่างกันได้ ยิ่งสังคมโลกพัฒนาไปมากเท่าใดความใกล้ชิดที่เกิดขึ้นจากพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบโทรคมนาคม ก็ยิ่งทำให้แต่ละประเทศมีระบบการศึกษาใกล้เคียงกันมากขึ้น ในเรื่องนี้ จะกล่าวถึงระบบการศึกษาของประเทศไทยเป็นสำคัญตามสาระต่อไปนี้

8.3.1) รูปแบบของการจัดการศึกษา รูปแบบการศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดนั้น แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบใหญ่ ๆ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

8.3.1.1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนการศึกษาในระบบ เช่นนี้ หมายถึง การศึกษาที่จัดรูปแบบไว้แน่นอนเป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ส่วนใหญ่จัดในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ซึ่งเรารู้จักคุ้นเคยกันคืออยู่แล้ว การศึกษาในระบบอาจจัดในชั้นเรียน หรือเป็นการศึกษาทางไกลก็ได้

8.3.1.2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหา และหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างของการศึกษานอกระบบ ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียน การฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เป็นต้น

8.3.1.3) การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ การศึกษารูปแบบนี้ มีความยืดหยุ่นสูงเปิดโอกาส

ให้ผู้สนใจเรียนรู้ สามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจเป็นประโยชน์กับตนได้ และสามารถใช้เวลาที่ปลอดจากภารกิจงานอื่น ศึกษาเล่าเรียนได้ จึงเรียกว่าเป็นการศึกษาตามอัชฌาศัย ทั้งนี้รูปแบบของการศึกษาตามอัชฌาศัยมีหลากหลาย เช่น การฟังบรรยายพิเศษ การศึกษาจาก เอกสารการเยี่ยมชมการชม การสาธิต การรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ การสืบค้น เนื้อหาสาระจากอินเทอร์เน็ต หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น เนื่องจากรัฐมีหน้าที่ร่วมกับชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหาร และครูควรเขามามีส่วนใกล้ชิดร่วมมือกับประชาชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ

8.3.2) ระดับการศึกษา การจัดการศึกษาอาจแบ่งออกได้หลายระดับแล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้จัด เช่น แบ่งออกเป็นการศึกษาระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา เป็นต้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.3.3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคคล เพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในสังคม แต่อาจไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพ ยกเว้นอาชีพที่ได้รับการอบรมฝึกฝนมาจากครอบครัว หรือจากสภาพแวดล้อมวัยเยาว์ การศึกษาระดับนี้ถือเป็นเงื่อนไขจำเป็นที่รัฐต้องดูแลจัดหาให้ หรือส่งเสริมให้เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประชาชนร่วมจัดให้มีขึ้น และถือว่าประชาชนทุกคนควรต้องผ่านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน หากมองสภาพตามความเป็นจริงประชาชนยังได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ครบถ้วน รัฐก็ต้องกำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับเป็นขั้นต่ำไว้ก่อนสำหรับประเทศไทย ได้กำหนดการศึกษาภาคบังคับระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้เก้าปี ซึ่งรัฐต้องกำกับดูแลให้เกิดผลให้ได้มากที่สุด หลังจากนั้นก็ควรยกระดับการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้นในโอกาสต่อไปให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ การศึกษาขั้นพื้นฐานพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดว่า ประกอบด้วย การศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 16) ตามมาตรา 18 กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา คำว่า สถานศึกษานั้นมีความหมาย 3 ประการ คือ 1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น 2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธ ศาสนา หรือศาสนาอื่น 3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษา นอกโรงเรียน, บุคคลครอบครัว, ชุมชน, องค์กรชุมชน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, องค์กรเอกชน,

องค์กรวิชาชีพ, สถาบันศาสนา, สถาน, ประกอบการ, โรงพยาบาล, สถาบันทางการแพทย์, สถานสงเคราะห์ และสถาบันทางสังคมอื่น เป็นผู้จัดการจัดการสถานศึกษานั้น

8.4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีคณะกรรมการและผู้บริหารเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยแต่ละโรงเรียนต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา กรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทน, ผู้ปกครอง, ผู้แทนครู, ผู้แทนองค์กรชุมชน, ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา 40) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการ สำหรับโรงเรียนเอกชน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้เป็นนิติบุคคลก็ต้องมีคณะกรรมการบริหารด้วยเช่นกัน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน, ผู้รับใบอนุญาต, ผู้แทน, ผู้ปกครอง, ผู้แทนองค์กรชุมชน, ผู้แทนครูผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดการศึกษาที่มีคณะกรรมการและผู้บริหารเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบนั้น โดยทั่วไปผู้อำนวยการสถานศึกษาจะทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการซึ่งต้องทำความเข้าใจร่วมกัน คือ การแยกบทบาทระหว่างคณะกรรมการกับผู้บริหาร คณะกรรมการมีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดนโยบายทิศทางให้ความเห็นชอบการตัดสินใจสำคัญของสถานศึกษา และกำกับให้ผู้บริหารปฏิบัติตามนโยบายหลักเกณฑ์ หรือระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา แต่ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารและต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจดำเนินการของตนความรับผิดชอบนี้ ไม่อาจปัดเลียงไปให้คณะกรรมการ

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษารอบคอบทั้งประเทศแต่อาจแบ่งบทบาทของกลุ่มประเภทที่ร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้ดังนี้

8.4.1) บทบาทของรัฐในการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ได้ระบุไว้เช่นกัน รัฐจะต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ วิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน, พิพิธภัณฑ์หอศิลป์สวนสัตว์ สวนสาธารณะ, สวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี ศูนย์การกีฬานันทนาการ, แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ (มาตรา 25 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

การดำเนินการ เช่นนี้ ครูอาจถือเป็นโอกาสในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชม หรือใช้ศึกษาเนื้อหาวิชาที่ครูสอนแทนที่จะตรงผู้เรียนไว้แต่ในชั้นเรียน เท่านั้น

8.4.2) บทบาทของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาบทบาทสำคัญ โดยทั่วไปของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา คือ การวางแผนจัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนจัด และบริหารชั้นเรียนจัด และดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่บริหารงานวิชาการ การเงิน บริหารงานบุคคล ดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้กำหนดบทบาทสำคัญ ไว้ดังนี้

8.4.2.1) จัดการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน หมายความว่า ผู้สอนต้องถือว่าผู้เรียนเป็นคนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนก็ต้องคำนึงถึงความแตกต่าง ดังกล่าว เช่น จัดให้คนเรียนซ้ำทำกิจกรรมที่ช่วยเน้นให้เข้าใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนคนเรียนเร็วที่เข้าใจแล้วได้รับกิจกรรมเสริมอย่างอื่นแต่อย่างน้อยผู้เรียนที่แตกต่างกันก็ควรได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาใกล้เคียงกัน

8.4.2.2) ฝึกทักษะและวิธีคิด สถานศึกษามีหน้าที่ฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักคิด เพิ่มพูนทักษะในการจัดการ ฝึกฝนการเผชิญสถานการณ์ และปัญหาต่าง ๆ และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา หมายความว่า การเรียนการสอนที่ดีไม่ใช่เน้นที่การท่องจำสาระในหนังสืออย่างเดียวแต่ต้องเตรียมตัวผู้เรียนให้รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา เช่น อาจสมมติสถานการณ์ให้คิดแก้ปัญหาและถามเหตุผล ข้อดีข้อเสีย เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเผชิญชีวิตได้

8.4.2.3) จัดให้เรียนรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีต้องมาจากการฝึกฝนปฏิบัติจริงของผู้เรียน โดยครู และสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชมสถานที่ และเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริง เช่น พาชมโรงงาน เยี่ยมหมู่บ้านหัตถกรรม และจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติให้สามารถทำได้จริง (ฝึกทอผ้า, ฝึกเขียนภาพ และฝึกปั้นดินเหนียว ฯลฯ) ฝึกให้รู้จักคิดเป็น และส่งเสริมบรรยากาศให้ผู้เรียนรักการอ่าน เพื่อจะได้สนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เนื้อหาสาระที่สถานศึกษาจัดให้นั้น ไม่ควรทุ่มเน้นด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะแต่สถานศึกษาต้องจัดให้มีสัดส่วนผสมผสานอย่างเหมาะสม ทั้งในเรื่องเนื้อหาสาระ และวิธีการเรียนรู้ทั้งในเรื่องความรู้ความเข้าใจการประพฤติปฏิบัติ การมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดีการมีส่วนร่วมที่ดีกับผู้อื่น โดยอาจแทรกสาระกิจกรรม การฝึกฝนปฏิบัติ การคิด การปลูกฝังค่านิยมไว้ในทุกวิชา นอกจากนี้สถานศึกษายังมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ และขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในทุกเวลาทุกสถานที่ โดยร่วมมือกับ

ทุกฝ่าย คือ บิดา - มารดา ผู้ปกครอง และคนในชุมชนเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ในทุกโอกาส

8.4.3) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการจัดกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งรวมทั้งด้านการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว และมีแนวโน้มที่จะได้รับบทบาทนี้มากขึ้น ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาหนึ่ง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความพร้อมกว่าที่เป็นอยู่ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนหลายประการ ดังนี้

8.4.3.1) กำหนดหลักเกณฑ์โดยรัฐมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการดูแลเชิงมาตรฐานในกรณี ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ยังไม่ได้จัด การศึกษาต้องการจัดการศึกษาขึ้น เช่น ต้องการตั้ง โรงเรียนในเขตพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ รัฐก็ต้องดูแลว่าการจัดการศึกษานี้ สอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่นหรือไม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเพียงใด ทั้งนี้เพื่อประกันว่าเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาแล้วประชาชนจะได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8.4.3.2) การสนับสนุน รัฐมีหน้าที่ประสานส่งเสริมองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานเป็นบทบาท ช่วยเหลือส่งเสริมแต่รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซง และบังคับบัญชาในแง่รัฐมีหน้าที่ให้ข้อมูลให้แนวทาง และให้คำแนะนำ เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกระดับการจัดการศึกษาของตน

8.4.3.3) เสนอแนะงบประมาณ กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่เสนอแนะ การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน และเสนอแนะให้หน่วยจัดสรรงบประมาณพิจารณา แต่กระทรวงไม่ได้มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณการศึกษาให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิจิตร ศรีสอาน, 2543, น. 9) การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ถึงแม้เป็นสิทธิหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีงบประมาณของท้องถิ่นสนับสนุนแต่ก็ต้องเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐาน ที่รัฐกำหนดต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษา ต้องมีระบบประกันคุณภาพ ครู และ ผู้บริหาร การศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และต้องได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกด้วย ซึ่งก็หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ดูแลสถานศึกษาก็ต้องรับผิดชอบในการ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วย

8.4.3.4) บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษาเอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามานานแล้ว และรัฐส่งเสริมให้เอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท โดยรัฐต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาของเอกชน เพื่อมิให้การจัดการศึกษาของรัฐส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการของเอกชน เช่น ไม่จัดสถานศึกษาแข่งขันในพื้นที่เดียวกัน จนทำให้เอกชนไม่สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ในกรณีเช่นนี้ รัฐควรเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนยกระดับคุณภาพมากกว่าในกรณีที่เอกชนจัดการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนต้องเป็นนิติบุคคล กฎหมายการศึกษายอมรับ บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา และใช้หลักการเดียวกันกับสถานศึกษาอื่น คือ หลักการกระจายอำนาจ กล่าวคือ รัฐจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับควบคุมการจัดการศึกษาของเอกชนจนเกินความจำเป็นโดยการบริหาร และการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ แต่เอกชนก็ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน รัฐจะเข้ามากำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาเอกชน เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเอกชน รัฐมีหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น เงินอุดหนุน การลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษีและจัดสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษา แก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับการสนับสนุนครอบครัว กลุ่มบุคคล องค์กรประชาชน และองค์กรสังคมอื่น ๆ นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้

8.4.3.5) บทบาทของบุคคล ครอบครัว และสถาบันสังคมในการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการ ทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐ จัดให้แก่บุตรหลานของตนอีกหลายประการ คือ

- (1) ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลาน ร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน
- (2) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรพัฒนา การของบุตรหลาน และการเรียนการสอนประจำวัน
- (3) ร่วมจัดทำหลักสูตร และติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และครู ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(4) ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครอง อาจร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่น ที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดี ก็จะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเอง ตัวอย่าง เช่น บริษัทแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาขอมให้ผู้ปกครองไปเยี่ยม และรับประทานอาหารร่วมกับลูกหลานของตน ซึ่งเรียนในโรงเรียนตั้งอยู่ในอาณาบริเวณโรงงาน ปรากฏว่ามีผลดีหลายอย่าง เช่น อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนสูงคะแนนการอ่านสูงกว่านักเรียนโรงเรียนอื่น และอัตราการออกจากงานในโรงงาน ก็น้อยกว่าที่อื่นด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 21) นอกจากนี้ ครูยังมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากขึ้น ซึ่งส่งผลในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

(5) ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิด, การเป็นผู้นำ, การเป็นกรรมการ, การร่วมประชุม, การให้คำปรึกษาแนะนำ, การให้ข้อมูลความคิดเห็น, การปกป้องดูแล, การสนับสนุนทรัพยากร, การเงิน, วัสดุ, อุปกรณ์ และการร่วมดำเนินโครงการการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ครอบครัว ชุมชน และสถาบันสังคมอาจเป็นผู้จัดการศึกษาเองได้ด้วย (ยุทธชัย เฉลิมชัย, 2543) โดยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถมีการเทียบโอนผลการศึกษาได้ การจัดการศึกษา โดยครอบครัวอาจเป็นไปในรูปศูนย์การเรียนรู้ครอบครัวเดี่ยว หรือกลุ่มครอบครัวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกออกจากระบบการเรียนในสถานศึกษาปกติก็จำเป็นต้องมีการจดทะเบียน หรือประสานกับสถานศึกษาในระบบ เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษา และเพื่อการสนับสนุนจากรัฐ โดยมีระบบการเยี่ยมบ้าน นิเทศ และการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย ในส่วนนี้ต้องถือว่าครอบครัว และ โรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกัน โดยครูเข้าร่วมประเมินผู้เรียนของครอบครัว ให้คำปรึกษาผู้ปกครองในการสอน หรือให้การสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์การสอนแก่ครอบครัว

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นสูง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาการต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์ และเผยแพร่ความรู้เพื่อการพัฒนากำลังคนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะคนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว หรือผู้ที่ได้รับการศึกษาคิดจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การลงทุนทางการศึกษามีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโลกปัจจุบันที่มีการแข่งขันระหว่างประเทศสูง ความได้เปรียบในการแข่งขันไม่ได้อยู่ที่ทุนทรัพยากรธรรมชาติ และแรงงานที่ไม่มีความรู้อีกต่อไป แต่จะอยู่ที่ความรู้ ซึ่งเกิดจากสติปัญญาและความสามารถของคน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และการศึกษา (วัชร ตรีตระกูล, 2542, น. 262) ดังนั้นการวางรากฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมที่พึงประสงค์ในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญมากทำให้สถาบันอุดมศึกษาในหลายประเทศต้องหันมาทบทวนภารกิจของตนในการจัดการศึกษาที่สามารถให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และสอดคล้องกับความต้องการของชีวิต มิใช่เป็นเพียงการศึกษาเพื่อปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรเท่านั้น สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยนั้นได้มีการวางแผนการจัดการศึกษาภายใต้กรอบภารกิจ 4 ด้าน ที่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) กำหนด ไว้ดังนี้

ภารกิจที่ 1 ด้านการเรียนการสอน เป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่จะให้ความรู้ทั้งในหลักการและทักษะในการพัฒนาวิชาชีพของผู้เรียน อันจะนำไปสู่บัณฑิตที่มีคุณภาพคิดเป็น ทำเป็นมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งสามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ภารกิจที่ 2 ด้านการวิจัย เป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างความรู้ การหาแนวทางในการแก้ปัญหา อันจะส่งผลให้เกิดการวิวัฒนาการของวิทยาการตลอดเวลา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้หลากหลาย ทันสมัย สามารถนำไปพัฒนาสังคมและประเทศได้

ภารกิจที่ 3 ด้านการบริการชุมชน สถาบันอุดมศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนด้วยบทบาทหลักด้านการศึกษาประกอบกับความพร้อมด้านทรัพยากรทำให้สถาบันมีสถานะที่ดีกว่าชุมชน จึงควรส่งเสริมชุมชนด้วยการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับคนในชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้สถาบันพื้นฐานทางสังคมของชุมชนให้ยั่งยืน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา, 2545, น. 56)

ภารกิจที่ 4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นภารกิจที่สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญในฐานะที่สถาบันการศึกษา นำความรู้และวิทยาการใหม่จากนานาชาติมาถ่ายทอดให้คนในสังคม สถาบันจึงควรที่จะทำนุบำรุงรากฐานอารยธรรมดั้งเดิมที่ดีไว้ โดยการให้การสนับสนุนช่วยเหลือหรือจรรโลงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม

ภารกิจหลักทั้ง 4 ด้านนี้มีเป้าหมายที่จะพัฒนาสังคมและสร้างคนที่มีคุณภาพซึ่งจะนำพาประเทศชาติไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีผู้ให้ข้อคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยของไทยที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้นเป็นผลมาจากที่ไม่สามารถนำภารกิจหลักทั้ง 4 ด้าน มาหลอมรวมสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างเห็นได้ชัดเจน มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มักบริหารงานโดยการแบ่งงานและความรับผิดชอบระหว่างภารกิจทั้ง 4 ด้าน ส่งผลให้ขาดการวางแผนร่วมกัน ในด้านการสอน พบว่า การจัดกระบวนการในการสร้างความรู้นั้น เป็นเพียงการนำความรู้จากนานาชาติเข้ามาแทนที่ความรู้ที่เป็นรากฐานเดิมของสังคมไทย ซึ่งควรเป็นการเลือกเพื่อนำมาต่อยอดความรู้เดิมในขณะเดียวกันการสอนควรเป็นการสอนในลักษณะเชิงวิจัย คือ มีคำถามแล้วช่วยกันหาคำตอบอันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ สถาบันอุดมศึกษาควรทำความรู้จักสังคมตนเองทุกระดับแล้วนำปัญหาของสังคมนั้นไปเป็นหัวข้อการวิจัย และนำผลของการวิจัยไปสู่การเรียนการสอน เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพบนรากฐานของสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้สังคมยังคาดหวังว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการสร้างและถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและของโลก การเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง เพื่อผลิตอาจารย์และการวิจัย ตลอดจนร่วมมือกับสถานประกอบการในการผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับต่าง ๆ การนำความรู้สู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมืองการเชื่อมโยงการพัฒนาาระบบ (ลีปนันท์ เกตุทัต, 2537, น. 3)

กล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาในยุคแห่งการปฏิรูปนั้น ยังคงมีบทบาทและภารกิจหลักในด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการชุมชนและด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแต่ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการใหม่ให้ทั้ง 4 ด้าน มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันจึงจะสร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคมได้ แม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาจะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเป็นหลักแต่สถาบันก็ควรศึกษาและเข้าใจสภาพความเป็นอยู่และความต้องการของสังคมหรือชุมชน โดยการไปคลุกคลีกับชุมชน เพื่อศึกษาความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในขณะเดียวกันควรขยายบทบาทไปสู่การวิจัยถึงวิถีชีวิต ชุมชน การถ่ายทอดความรู้ในชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน เพื่อนำมาผสมผสานกับวิทยาการใหม่ หรือนำวิทยาการใหม่มาต่อยอดรากฐานความรู้เดิม อันจะนำไปสู่การวางหลักสูตรที่เหมาะสมในการผลิตบุคคลตามความต้องการของสังคม ต่อไป

2.3.1 สถาบันอุดมศึกษากับการบริการชุมชน

สถาบันอุดมศึกษา มีบทบาทสำคัญในการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ เสริมสร้างการศึกษาในปัจจุบันให้เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และบริการชุมชน ด้วยการอำนวยความสะดวกด้านความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตามสมควรแก่สภาพที่เหมาะสม การบริการชุมชนของสถาบันอุดมศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชน เสริมสร้างคนในชุมชนนั้นให้เป็นคนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงอันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้มีการจัดตั้ง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา, 2555, น. 2) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของสถาบันศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับหน่วยงานดังกล่าว ได้กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพระดับอุดมศึกษาในมาตรฐานที่ 5 เป็นมาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ระบุให้สถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสถานศึกษาต้องรายงานจำนวนกิจกรรม หรือโครงการที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษานักศึกษา ชุมชนและสังคม ซึ่งแต่ละสถาบันศึกษาสามารถเลือกกำหนดรูปแบบการให้บริการชุมชนแตกต่างกันไป ทั้งในด้านของประเภทและด้านกิจกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนโดยจัดเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้แหล่งวิทยาการและศูนย์การเรียนรู้ของสถาบัน เพื่อการศึกษาต่อเนื่อง ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้ชุมชนมาใช้บริการอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ และบุคลากรของสถาบันด้วยโดยทั่วไปสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มักให้บริการชุมชนใน 3 ลักษณะ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสนับสนุนด้านทรัพยากรของสถาบันการศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางวิทยาการของชุมชนเป็นที่รวมของความรู้หลากหลายรูปแบบและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรที่มีศักยภาพทางวิชาการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการปรับตัวหรือพัฒนาตนเอง อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างคนที่มีคุณภาพไปสู่สังคม การกำหนดรูปแบบและเนื้อหาสาระของการจัดกิจกรรมจึงเป็นประเด็นสำคัญยิ่งที่จะสนองตอบการเรียนรู้ของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ที่อยู่นอกกระบวนโรงเรียน หรือจบการศึกษาภาคบังคับและละทิ้งการศึกษามานาน ความสนใจในการเรียนรู้จึงลดน้อยลงกิจกรรมที่จัดให้ต้องเป็นสิ่งที่มีความหมาย

ชัดเจนต่อผู้เรียน สามารถนำไปแก้ไขปัญหาที่เขาประสบในขณะที่บางชุมชนต้องการให้สถาบันจัดการศึกษาให้กับผู้ที่ไม่สามารถศึกษาในระบบโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ประชาชน ตลอดจนจัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อให้เป็นแหล่งการศึกษาหาความรู้ประจำหมู่บ้าน (ธงชัย จันทร์รุ่งเรือง, 2543, น. 93) ในส่วนเนื้อหาสาระที่จัดขึ้นนั้นควรกำหนดให้ตรงเป้าหมาย มีลักษณะทำท่าย มีชีวิตชีวา อันก่อให้เกิดความพึงพอใจ ตลอดจนนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้เกิดความตื่นตาตื่นใจในกระบวนการเรียนการสอนด้วย (วัชร ตระกูลงาม, 2542, น. 262) ในขณะที่

2.3.1.1 ด้านความรู้พื้นฐาน หรือวิชาสามัญ ซึ่งมุ่งเน้นให้ความรู้ด้านภาษา การอ่านออกเขียนได้ การคำนวณ คิดเลขให้เป็น ตลอดจนความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และสภาวะแวดล้อมรอบตัว ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่จำเป็น ต่อไป

2.3.1.2 ด้านการปรับปรุงความเป็นอยู่ในครอบครัว มุ่งเน้นความรู้ในวิถีการดำรงชีวิต และแนวทางปฏิบัติ เช่น การดูแลจัดการบ้านเรือน อาหาร และโภชนาการ สุขภาพอนามัย การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และวัยรุ่น ตลอดจนการวางแผนครอบครัว

2.3.1.3 ด้านการประกอบอาชีพ เป็นการให้ความรู้ความชำนาญ เฉพาะด้านหรือสาขาอาชีพอันจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและธุรกิจ โดยให้ความรู้พื้นฐานด้านเศรษฐกิจ การวางแผนการทำบัญชี รวมทั้งการฝึกทักษะอาชีพเฉพาะทาง หัตถกรรม และสิ่งประดิษฐ์ เครื่องยนต์ และไฟฟ้าเพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพ หรือเป็นการหารายได้เสริมของบุคคลในชุมชน

2.3.1.4 ด้านการพัฒนาชุมชน เน้นให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน สถาบันในชุมชน กิจกรรมของชุมชน บทบาทหน้าที่ของสมาชิก ความรู้ด้านการจัดการ การรวมกลุ่ม การให้บริการ ตลอดจนการกำหนดกิจกรรมและโครงการ ในการพัฒนาชุมชนเมื่อศึกษาถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ปรากฏในชุมชนไทยทั่วไป พบว่า มีลักษณะใกล้เคียงกันแบ่งได้ 4 ประเภท (สุมาลี สังข์ศรี, 2544, น. 433) คือ

1) ประเภทให้ความรู้ในขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมด้านการบริการวิชาการ ที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนความรู้สามัญให้คนในชุมชนด้านภาษาและคณิตศาสตร์ โดยมีแนวทางในการให้บริการความรู้ที่ต่างกันตามลักษณะพื้นฐานและความต้องการของกลุ่ม

2) ประเภทให้ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ เป็นการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนนั่นเอง การฝึกอบรมนั้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคล เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือความชำนาญ ปลูกฝังทัศนคติอันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น และทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงานสถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดทำเป็นโครงการบริการแก่ชุมชนด้วยการใช้บุคลากรของสถาบันเอง

หรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้และคำแนะนำอาชีพแก่ประชาชน โดยการ จัดฝึกอบรมเป็นหลักสูตรระยะสั้นเพื่อสร้างอาชีพ โดยใช้เวลาเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน หรือจัดเป็น กิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศเรียนรู้ในชุมชนให้บริการฝึกอาชีพ ตลอดจนให้ความรู้ ในเรื่องการลงทุนเพื่อการผลิต (ธงชัย จันทรวงศ์เรือง, 2543, น. 93)

3) ประเภทให้ข้อมูลข่าวสารทั่วไป เป็นการจัดกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวในชุมชนผ่าน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุด บอร์ดนิทรรศการ จัดรายการออกเสียงตามสาย หรือจัดตั้งกลุ่ม สนทนา ตลอดจนการทำจดหมายข่าว หรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนจัดกิจกรรมขึ้นมา โดยมีสถาบัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน และเกิดเป็นแหล่งวิทยาการที่คนในชุมชนสามารถ มาศึกษาค้นคว้า หรือมาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ถูกกำหนดด้วยเวลาและไม่ต้องสมัครเข้าร่วม กิจกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอิสระในการแสวงหาความรู้ เพราะจะมาเมื่อไรก็ได้เมื่อตนเอง พร้อม หรือจะหยุดทำกิจกรรมเมื่อใดก็ได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ควรจะคอยกระตุ้นและสร้าง จิตสำนึกให้ประชาชนในการร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม แหล่งวิทยาการที่ช่วยกันสร้างขึ้นมามีส่วนร่วม ในการดูแลและมาใช้บริการ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนนำความรู้ที่ตนมีมาเผยแพร่หรือ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน โดยการจับกลุ่มเล่าสู่กันฟัง หรือออกอากาศหรือสนับสนุนให้ผู้รู้และนักวิชาการ มาบอกเล่าประสบการณ์ก่อให้เกิดการให้ข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคนในชุมชน

4) ประเภทให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ชีวิตประจำวันเฉพาะเรื่อง ซึ่งเป็นความรู้ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทั้งในด้านสังคมและความเป็นอยู่ให้กับคนในชุมชน อันได้แก่ การให้ความรู้ ด้านกฎหมายเบื้องต้น การดูแลสุขภาพอนามัย การเลี้ยงดูบุตร การป้องกันยาเสพติด การป้องกันโรค เอดส์ รวมถึงจัดให้มีการส่งเสริมสุขภาพโดยการจัดโครงการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างต่อเนื่อง หรือ ประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อนำเอกสารความรู้ต่าง ๆ มาเผยแพร่แก่ชุมชนซึ่งกิจกรรม ที่จัดขึ้น ล้วนมีจุดประสงค์ให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธงชัย จันทรวงศ์เรือง (2543, น. 93) ยังเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำในการอบรมเยาวชน ด้านจริยธรรม การต่อต้านอบายมุข สิ่งเสพติด และให้การสนับสนุนช่วยเหลือการรักษาความสะอาด ของชุมชนด้วยจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานจัดการเรียนการสอน ในระดับบัณฑิต ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จัดการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง จึงจัดตั้งให้มีศูนย์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาและอาจารย์ สำหรับไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม นอกห้องเรียนได้ตลอดเวลาดังนั้นการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับชุมชน จึงเป็นสิ่งที่สามารถ ดำเนินการได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เพราะศูนย์การเรียนรู้ทั้งห้องสมุดและศูนย์วัฒนธรรม

ล้วนเป็นหน่วยงานบริการที่เปิดให้ใช้บริการตามอัธยาศัย สถาบันฯ เพียงแต่ขยายขอบเขตการบริการออกไป และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าไปใช้บริการตามลักษณะเฉพาะของศูนย์การเรียนรู้แต่ละประเภท ดังนี้

4.1) ห้องสมุด (Libraries) ห้องสมุด หรือที่มักเรียกกันในระดับอุดมศึกษาว่า ศูนย์วิทยบริการเป็นแหล่งสะสมรวบรวมสรรพวิทยาการต่าง ๆ ที่บันทึกอยู่ในหนังสือ วารสาร จุลสาร สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ ซึ่งจัดบริหารงานโดยบรรณารักษ์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้รับการศึกษาอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์โดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อมาจัดบริการสนองความต้องการในด้านความรู้ ข่าวสาร การศึกษา การค้นคว้าวิจัย การบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนความจรรโลงใจของคนในชุมชน ในฐานะที่ห้องสมุดเป็นองค์กรที่สำคัญของสังคม สร้างสม สืบทอด และเผยแพร่มรดกทางการศึกษา วัฒนธรรม กิจกรรมการค้นคิด ตลอดจนวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อเป็นรากฐานในการสร้างความเป็นปึกแผ่นและความเจริญก้าวหน้าของสังคม

4.2) ศูนย์วัฒนธรรม ภารกิจหลักข้อหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา คือ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมขึ้น เพื่อเป็นการสืบสานรักษามรดกวัฒนธรรม และได้กำหนดภาระ หน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม ไว้ดังนี้

4.2.1) ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ด้านวัฒนธรรมโดยตรงและด้านที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

4.2.2) จัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม

4.2.3) ฝึกอบรมสัมมนาว่าด้วยวัฒนธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับวัฒนธรรม และระหว่างศาสนธรรมกับวัฒนธรรม

4.2.4) จัดกิจกรรมพิเศษแนวผสมผสาน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานทางวิชาการในด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เผยแพร่ แลกเปลี่ยน และประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมตามความถนัดและความพร้อมของแต่ละศูนย์

4.2.5) ทำหน้าที่ทางวิชาการอื่น ๆ ตามที่ได้รับการขอความร่วมมือจากสถาบัน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ แต่ในทางปฏิบัติ พบว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทยให้ความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมน้อยมาก ทั้งในด้านความคิด งบประมาณ และขาดความชัดเจนในเรื่องการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงจัดกิจกรรมประเภทวันสำคัญ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา หรือนำสิ่งของเก่าแก่โบราณมาเก็บรักษาไว้ โดยไม่ได้ทำการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไรบ้างแล้วสิ่งนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนอย่างไร มหาวิทยาลัยควรเข้าไปทำให้เกิดผลในเชิงบวกเกี่ยวกับการใช้ประเพณีต่าง ๆ ในวิถีชีวิตคนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกันให้ดีขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรวางแนวทางในการสืบสานรักษามรดกวัฒนธรรมอย่างมี

ประสิทธิภาพ โดยกำหนดขอบเขตและกระบวนการงานวัฒนธรรมให้ชัดเจนศูนย์วัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างแนบแน่น ศูนย์วัฒนธรรมมีหน้าที่รวบรวมความรู้ ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมต่าง ๆ จากชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมเหล่านั้นสู่ชุมชนและเยาวชนรุ่นหลังในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการเผยแพร่ การฝึกอบรมงานศิลปวัฒนธรรมของชุมชน การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ตลอดจนการนำศิลปินในชุมชนมาถ่ายทอดความรู้ ซึ่งสถาบันการศึกษาควรให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของศูนย์วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยถือเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันในการบริการชุมชน

2.3.2 การสนับสนุนด้านทรัพยากรของสถาบันการศึกษา

มหาวิทยาลัย ควรให้ความอนุเคราะห์ชุมชนในการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเพื่อจัดกิจกรรมส่วนรวมอันจะเป็นการพัฒนาชุมชน เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีความพร้อมและศักยภาพโดยทั่วไปดีกว่าชุมชน จึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้บริการทรัพยากรที่มีอยู่ เพราะนอกจากจะเป็นการสะดวกประหยัดและคุ้มค่าแล้ว ยังเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างชุมชนและสถานศึกษา โดยมหาวิทยาลัยกำหนดขอบเขตและหลักการขอใช้บริการทรัพยากรในแต่ละประเภทไว้เป็นแนวปฏิบัติ การให้บริการชุมชน ดังนี้

2.3.2.1 อาคารสถานที่ จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของสถานศึกษาทุกแห่งมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีสถานที่กว้างขวางสำหรับให้บริการนักศึกษาจำนวนมากอยู่แล้ว จึงควรให้ความช่วยเหลือชุมชนด้วยสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมที่มีคนจำนวนมากด้วย โดยอำนวยความสะดวกในการเข้าใช้หอประชุม อาคารเรียน โรงอาหาร สนามกีฬา ตลอดจนโรงฝึกงานเป็นสถานที่จัดสัมมนา และกิจกรรมระดับความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

2.3.2.2 วัสดุครุภัณฑ์ สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีสภาพทั่วไปดีกว่าชุมชน ทั้งในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนยานพาหนะ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากวัสดุครุภัณฑ์ที่มี เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า, เครื่องเสียง, โต๊ะ, เก้าอี้ และยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งการเอื้อประโยชน์ให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์เพื่อจัดกิจกรรม นอกจากจะเป็นการประหยัดแล้ว ยังเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

2.3.2.3 บุคลากรของสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยมีบุคลากรจำนวนมากทั้งครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง ตลอดจนนักศึกษา จึงมีความพร้อมด้านกำลังคนที่จะเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาชุมชน เพราะบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีทั้งนักวิชาการ ซึ่งบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ให้ความรู้และเป็นกำลังทางด้านความคิดให้กับชุมชน ทั้งยังมีบุคลากรระดับนักปฏิบัติซึ่งสามารถช่วยเหลือชุมชนทั้งในด้านแรงงานและทักษะในการปฏิบัติ ตลอดจนมีนักศึกษาจำนวนมากทำให้สามารถเรียกระดมมาช่วยเหลืองานด้านต่าง ๆ ของชุมชน ตามความสามารถในหลากหลายสาขาวิชาโดยมหาวิทยาลัย

หรือสถาบันศึกษาอาจจะให้ยืมบุคลากรไปช่วยเหลืองานชุมชนตามความต้องการของแต่ละชุมชน ทั้งในด้านการพัฒนาท้องถิ่น การดูแลสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอบรมสัมมนาการเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนทางด้านบุคลากรนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนขององค์ความรู้ระหว่างชุมชนกับบุคลากรของสถาบันแล้ว ยังก่อให้เกิดผลที่ตามมาอีกหลายประการ คือ ความตระหนักความสำนึก ความภาคภูมิใจ ความสามัคคี การวางแผนการทำงาน การแก้ปัญหาฯลฯ และเหนือสิ่งอื่นใด คือ สัมพันธภาพอันดีระหว่างคนในชุมชนและสถาบันการศึกษาก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีกับบุคลากรของสถาบันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและชุมชนที่สถาบันตั้งอยู่ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามสถาบันจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการออกกฎระเบียบการขอใช้ทรัพยากรแต่ละประเภทแต่ละชนิด โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการให้บริการอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ตลอดจนจัดให้บริการอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับการสื่อสาร อันจะมีผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างมหาวิทยาลัยกับประชาชนในชุมชนนั้น ๆ

สถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน ทั้งในด้านวิชาการ การบริการ สร้างความรู้ สร้างอาชีพ เป็นแหล่งรวมในการประกอบกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย เพื่อจัดกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรตระหนักถึงการบริการชุมชนว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องสร้างสรรค์และปรับปรุงสังคมปัจจุบันให้ดีขึ้น ส่วนประสิทธิภาพและความสำเร็จของการบริการชุมชนจะบรรลุผลมากน้อยในระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของคนในชุมชนว่าชุมชนต้องการให้มหาวิทยาลัยบริการชุมชนในด้านใดมากน้อยเท่าใด และต้องศึกษาลักษณะความต้องการนั้น ๆ ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำมาวางแผนงานในการจัดกิจกรรมและงานบริการให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ต่อไป

สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัย ในกำกับและในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระทรวงการอุดมศึกษา - ศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง เงื่อนไขหรือเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ด้านสถานที่ตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

2.4.1 ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน

เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2550) หมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิด หรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น ดังนั้นภาพลักษณ์ของสถาบันจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสถาบันการศึกษา มีความรู้สึกประทับใจต่อหน่วยงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะถ้าหากองค์กรได้รับความสนใจจากสาธารณชนในด้านบวกที่มากขึ้นก็จะได้รับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ และเป็นส่วนสนับสนุนให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน แต่ในทางกลับกันหากองค์กรใดมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีก็ย่อมส่งผลให้ได้รับการต่อต้านและการดูหมิ่นเหยียดหยามและมีเจตคติทางด้านลบต่อองค์กรนั้น ๆ ดังนั้นภาพลักษณ์ จึงเป็นรากฐานหนึ่งของความมั่นคง และความสำเร็จขององค์กร

อมราพร ปะบุตร ปพฤกษ์, อุตสาหะวานิชกิจ และ จิรทัศน์ ชิตทรงสวัสดิ์ (2550, น. 104) กล่าวถึง สิ่งที่มีบทบาทต่อการเกิดภาพลักษณ์ขององค์กร คือ ความน่าเชื่อถือ หมายถึง การกระทำต่อประชนโดยมุ่งเน้นในการให้บริการที่ดีที่สุด การยอมรับ หมายถึง องค์กรเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมเพื่อชุมชน ความประทับใจ หมายถึง ภาพรวมขององค์กรที่ได้รับรู้จากประสบการณ์ส่วนตัวและความรู้สึก ความศรัทธา หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนความรู้สึกให้กลายเป็นบวกด้วยการให้เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังอย่างน่าเชื่อถือ ชื่อเสียง หมายถึง ความดีงามขององค์กรหรือบุคคลที่สาธารณชนรับรู้ การมีบุคลากรที่มีคุณภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถที่เหมาะสมของบุคลากร และความยุติธรรม หมายถึง หลักปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีที่สุดในสังคมและองค์กร

อุษณีย์ แจ่มใส (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก และยังพบอีกว่าปัจจัยทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วย ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งด้านเป้าหมายส่วนตัว ด้านความเชื่อ และด้านค่านิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติภณ กิตยานุรักษ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยทำการศึกษารอบคลุมใน 7 ด้าน คือ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ภาพลักษณ์ของสถาบันทางการศึกษา คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และความศรัทธาที่บุคคลมีต่อสถาบัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ คือ ความเชื่อถือ อันประกอบด้วย การที่บุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี และปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ ชื่อเสียงของสถาบันในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านรวมกัน ความเหมาะสมของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา และการพัฒนาสถาบันทางการศึกษาจนได้รับรางวัลและการยกย่อง การยอมรับ ได้แก่ การที่ผู้ปกครองมีความนิยมส่งลูกหลานเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา บุคลากรในสถาบันเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน และสถาบันมีโครงการที่มีการดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน และความเลื่อมใสศรัทธา ได้แก่ ความภาคภูมิใจของนักศึกษาที่จบจากสถาบันและประสบความสำเร็จในการทำงานหรือศึกษาต่อ และความประทับใจของนักศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อสถาบัน

2.4.2 ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง

เบญจมาศ เหมือนสุทธีวงศ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลได้จำแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยเชิงจุด และปัจจัยสนับสนุน สำหรับปัจจัยเชิงจุด พบว่า ความชอบของนักเรียนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ชื่อเสียงของโรงเรียน ทำเลที่ตั้งของโรงเรียน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การชักชวนของศิษย์เก่า และการแนะนำจากครู ตามลำดับ

ชูเกียรติ ผุดพรหมราช (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถิติวิเคราะห์การตัดสินใจเรียนต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 430 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย และสวัสดิการบริการของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

อูษณีย์ แจ่มใส (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก และยังพบอีกว่าปัจจัยทางการตลาดซึ่งประกอบด้วย ท่าเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งด้านเป้าหมายส่วนตัว ด้านความเชื่อ และด้านค่านิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Luan (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักศึกษากับการวางแผนเรียนต่อเมื่อจบระดับมัธยมศึกษาแล้วและพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเรียนต่อคือ ลักษณะของสถานศึกษาที่เข้าเรียน สำหรับที่มีความหวังสูงนั้น ระดับความสามารถทางวิชาการของตนจำเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการวางแผน ข้อเสนอแนะที่ Luan ได้กล่าวไว้ บางอย่างที่น่าสนใจ คือ ควรมีการปรับปรุงและเตรียมตัวทางวิชาการให้แก่นักเรียน และแนะแนวให้แก่เรียนมากขึ้น

2.4.3 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

กัญญา ศิริสกุล และคณะ (2540, น. 5) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึงการจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียจากการดำเนินงานขององค์กร โดยมุ่งหวังให้ทั้ง 2 ฝ่าย ต่างมีความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันในระยะยาว และยังมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติ ความเชื่อถือ ภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร หรือผลิตภัณฑ์ ตลอดจนจนเป็นการให้ความรู้หรือแก้ไขข้อผิดพลาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การประชาสัมพันธ์ จึงเป็นวิธีการที่สำคัญวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ที่กำลังตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ เพราะหากสถาบันมีวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ดีก็ย่อมส่งผลให้การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของผู้ที่สนใจนั้นทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546, น. 53 - 55) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติ และพฤติกรรม การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขาย (Personal Selling) และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (No Personal Selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายประการ อาจเลือกใช้หนึ่งหรือหลายเครื่องมือ หลายเครื่องมือต้องใช้หลักการเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารแบบผสมประสานกัน (Integrated Marketing Communication : IMC) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่งขัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน เครื่องมือที่สำคัญมี ดังนี้

1. การโฆษณา (Advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์การและผลิตภัณฑ์ บริการ หรือความคิดที่ ต้องมีการจ่ายเงิน โดยอุปถัมภ์รายการ กลยุทธ์ในการโฆษณาจะเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การสร้างสรรค้งานโฆษณา (Creative Strategy) และยุทธวิธีในการโฆษณา (Advertising Tactics)

2. การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) เป็นกิจกรรมการแจ้งข่าวสารและการจูงใจตลาด โดยใช้บุคคลงานขายนี้จะเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การขาย โดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling Strategy) และการจัดการหน่วยงานขาย (Sales Force Management)

3. การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) หมายถึง กิจกรรมการส่งเสริมที่นอกเหนือจากการโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การให้ข่าว และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจ ทดลองใช้ หรือการซื้อ โดยลูกค้าชั้นสุดท้าย การส่งเสริมการขายแบ่งออกเป็น การกระตุ้นผู้บริโภค เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค (Consumer Promotion) การกระตุ้นคนกลาง เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่คนกลาง (Trade Promotion) และการกระตุ้นพนักงานขาย เรียกว่า การส่งเสริมพนักงานขายที่มุ่งเน้นสู่ พนักงานขาย (Sales Force Promotion)

4. การให้ข่าว และการประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relations) การให้ข่าวเป็นการเสนอความคิดเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการที่ไม่ต้องมีการจ่ายเงิน ส่วนการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความพยายามที่มีการวางแผนโดยองค์การหนึ่ง เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การให้เกิดกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การให้ข่าวเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์

5. การตลาดทางตรง (Direct Marketing) และการตลาดเชื่อมต่อตรง (Online Marketing) เป็นการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการตอบสนอง (Response) โดยตรง หรือหมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เน้นการตลาดใช้ส่งเสริมผลิตภัณฑ์โดยตรงกับผู้ซื้อ และทำการตอบสนองในทันที เช่น การขายทางโทรศัพท์ การขายโดยใช้จดหมายตรง การขาย โดยใช้แคตตาล็อก การขายทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งจูงใจให้ลูกค้ามีกิจกรรมตอบสนอง

เบญจมาศเหมือนสุทธีวงศ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลได้จำแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยเชิงคุณและปัจจัยสนับสนุน สำหรับปัจจัยเชิงคุณ พบว่า ความชอบของนักเรียนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ โฆษณาประชาสัมพันธ์ การชักชวนของศิษย์เก่า และการแนะนำจากครู ตามลำดับ

2.4.4 ปัจจัยด้านบุคลากร

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2540, น. 8) กล่าวว่า ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน คุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้นจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ สอนดี มีคุณธรรม และนำชุมชนไปสู่การพัฒนา นอกจากนี้ควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยต้องมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการเรียนการสอนให้มีวิธีการสอนที่หลากหลาย

เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า เพศ รายได้ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หลักสูตรอาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และการบริหารจัดการของวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พิศมัย ทองเที่ยง (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คือ ความมีชื่อเสียงของสถาบัน คณะที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบัน อาจารย์ และบุคลากรสภาพแวดล้อมของสถาบัน

2.4.5 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นเสมือนหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรเป็นตั้งแนวทางหรือกรอบในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะ หากหลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนั้น ๆ

ยุทธ ไกยวรรณ (2551, น. 99) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่จะพาความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะรวมถึงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติด้วยสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญคือ เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น โดยใช้เวลาน้อยลง ช่วยให้เกิดความสนใจการเรียนรู้ และเกิดการมีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดความประทับใจ มั่นใจ และจดจำได้นาน ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ไขปัญหา และช่วยลดการบรรยายของผู้สอนลง

อุษณีย์ แจ่มใส (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก และยังพบอีกว่าปัจจัยทางการตลาด

ด้านกระบวนการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งด้านเป้าหมายส่วนตัว ด้านความเชื่อ และด้านค่านิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

চারং บัวศรี (2552, น. 10 - 11) ได้กล่าว ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตรอยู่ 2 ประการ คือ

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษาส่วนรวม การศึกษาเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ โดยเฉพาะเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลและยังเป็นเครื่องมือภาครัฐในการสร้างกำลังคน เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา เพราะว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติ

2. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอน เนื่องจากหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นแม่บทสำคัญของการจัดการศึกษาในทุกๆระดับและทุกสาขาวิชา หลักสูตรจะระบุถึงสิ่งที่ต้องการ และแนวทางในการจัดการกับประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนด

3. ปัจจัยด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การที่มีสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยนั้น จะเป็นส่วนสนับสนุนให้กระบวนการในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง เงื่อนไข หรือเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ด้านสถานที่ตั้ง ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบันทางการศึกษา หมายถึง สิ่ง que แสดงออกทำให้ภาพที่เกิดขึ้นในใจของบุคคลที่มีต่อสถาบันการศึกษา อันประกอบด้วย ความเชื่อถือ การที่บุคลากรทุกคน มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี และปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ ความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา และการพัฒนาสถาบันทางการศึกษาจนได้รับรางวัลและการยกย่อง การยอมรับบุคลากรในสถาบันเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน และสถาบันมีโครงการที่มีการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการและชุมชน และความเลื่อมใสศรัทธา ได้แก่ ความภาคภูมิใจของนักศึกษาที่จบจากสถาบันและประสบความสำเร็จในการทำงานหรือศึกษาต่อและความประทับใจของนักศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อสถาบัน

2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง หมายถึง เหตุผลทางด้านสถาบันการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบไปด้วย การยอมรับในความเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถเดินทางไปมาได้สะดวก มีบรรยากาศสภาพแวดล้อมดี มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอน มีคณาจารย์ที่มีคุณภาพ

นำเชื่อถือเพียงพอ สาขาวิชาที่เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน เป็นสถาบันที่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชนปัจจัยด้านบุคลากร

3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียจากการดำเนินงานขององค์กร โดยมุ่งหวังให้ทั้ง 2 ฝ่ายต่างมีความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันในระยะยาว และยังมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติ ความเชื่อถือ ภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร หรือผลิตภัณฑ์ ตลอดจนเป็นการให้ความรู้ หรือแก้ไขข้อผิดพลาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4. ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยที่พร้อมอำนวยความสะดวกในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่นักศึกษา ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขาที่เปิดสอนอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพในการสอน มีมิตรไมตรีเอาใจใส่นักศึกษา

5. ปัจจัยด้านปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง แผนงาน หรือโครงการ ที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่าง ๆ มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย มีหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของนักศึกษา หลากหลายสาขาวิชา สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ผ่านการประเมินจากหน่วยงานภายนอกที่ได้มาตรฐาน

ตารางที่ 2.1

ตารางสังเคราะห์ในแต่ละด้านของวิชาการที่จะนำไปใช้การทำกรอบแนวคิด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	กิตติคุณ กิตยาบุรุษย์ (2552)	เกษรา โพธิ์เย็น (2550)	กัญญา ศิริสถกุลและคณะ (2552)	เกรียงศักดิ์แสงจันทร์ (2549)	เบญจมาศ เหมือนสุทธิ วงศ์ (2547)	พิศมัย ทองเที่ยง (2549)	ธีราภ บัวศรี (2552)	ทองคูณ หงส์พันธ์ (2542)	ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546)	ชูเกียรติ ผุดพรหมราช (2550)	สุพท โคยวรรณ (2551)	อุมณีย์แจ่มใส (2551)	Shang Luan (1996)
1. ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน	✓	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	-
2. ด้านหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน และการจัดการเรียน การสอน	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	-
3. ด้านประชาสัมพันธ์	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	-
4. ด้านบุคลากร	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	✓	-
5. ที่ตั้งของวิทยาลัย	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.5 บริบททั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

2.5.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สะคืออีสาน) เป็นมณฑลคณนาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานให้เป็นชื่อเมืองครั้งทรงโปรดเกล้าฯ ตั้งเมืองเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2408 มีความหมายว่า ถิ่นฐานที่อุดมสมบูรณ์ด้วยความดีงามทั้งปวงมีท้าวมหาชัย (กวด) เป็นเจ้าเมือง

ท้าวมหาชัย (กวด) ได้พาผู้คนออกจากเมืองร้อยเอ็ดมาทางทิศตะวันตก ประมาณ 1,000 เส้น จึงหยุดตั้งอยู่บริเวณที่ดอนแล้วจัดพิธีการฝังเสาหลักเมือง บริเวณนั้นได้สร้างวัดชื่อวัดดอนเมือง แต่ราษฎรนิยมเรียกว่า “วัดข้าวฮ้าว” อยู่ได้ประมาณ 6 เดือน เห็นว่าขาดแคลนแหล่งน้ำ จึงย้ายมาตั้งระหว่างกุดยางใหญ่กับหนองกระทุ่ม ซึ่งเป็นชุมชนที่มีผู้คนอาศัยอยู่บ้างแล้ว คือ บ้านจาน ประกอบกับห่างออกไปเล็กน้อยทางทิศตะวันตกก็มีหนองหัวช้าง (บริเวณทิศใต้วัดนาควิชัย) และถัดจากหนองกระทุ่มออกไปเล็กน้อยก็เป็นห้วยคะคาง นับว่าเป็นชัยภูมิที่มีแหล่งน้ำสมบูรณ์ จึงได้ตั้งเป็นเมืองมหาสารคาม มีพระเจริญราชเดช(กวด) เป็นเจ้าเมืองคนแรกส่วนท้าวบัวทองได้พาผู้คนจำนวนหนึ่งไปตั้งถิ่นที่อยู่บริเวณบ้านลาดริมฝั่งลำน้ำชีตามที่ตนเห็นเหมาะสมและเสนอตั้งเป็นเมืองตั้งแต่แรก โดยเมืองมหาสารคามเมื่อแรกตั้งยังต้องขึ้นอยู่ในความดูแลบังคับบัญชาของพระขัติยวงษา (จัน) เจ้าเมืองร้อยเอ็ด

พุทธศักราช 2456 หม่อมเจ้าพนมทศ นวรัตน์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นปลัดมณฑลประจำจังหวัด โดยความเห็นชอบของพระมหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยะศิริ) และได้ย้ายศาลากลางจังหวัดมาตั้ง ณ ที่ศาลากลางหลังเดิม หรือที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคามในปัจจุบัน ต่อมาในปี พุทธศักราช 2542 ได้ย้ายศาลากลางจังหวัดมาตั้งอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน คือ บริเวณถนนเลียบเมืองมหาสารคาม - ร้อยเอ็ด ตำบลแวงน่าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จากอดีตจนถึงปัจจุบันจังหวัดมหาสารคามมีผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัด รวม 50 คน

2.5.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ 5,291.683 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,307,301.87 ไร่ มีพื้นที่เป็นลำดับที่ 14 ของภาค และเป็นลำดับที่ 41 ของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทางทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดบุรีรัมย์

2.5.3 ภูมิประเทศ

โดยทั่วไป จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 130 - 230 เมตร ทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นที่สูงในเขตอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย ครอบคลุมพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดและค่อย ๆ เทลาดมาทางทิศตะวันออก และทิศใต้

2.5.4 สภาพพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

พื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ - ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มริมน้ำ เช่น ที่ราบลุ่มริมน้ำชี ในบริเวณอำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอโกสุมพิสัย และทางตอนใต้ของจังหวัดแถบชายทุ่งกุลาร้องไห้
พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบสลับกับลูกคลื่นลอนลาด - ตอนเหนือของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย เป็นแนวยาวไปทางตะวันออก ถึงอำเภอเมืองมหาสารคาม]

พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดสลับกับพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน - ตอนเหนือ และตะวันตกของจังหวัด บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัด

2.5.5 ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศในเขตจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบมรสุมเมืองร้อน มีฝนตกสลับกับอากาศแห้ง ในปี พ.ศ. 2555 มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน 118.1 มิลลิเมตร และปริมาณน้ำฝนมากที่สุดที่ 414.9 มิลลิเมตร ในเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ยในเดือนมกราคม - กรกฎาคม ที่ 27.91 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 39.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุด 15.0 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ประมาณ 73.55 % (เดือนมกราคม - กรกฎาคม)

2.5.6 การเมืองการปกครอง

จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 133 ตำบล 1,804 หมู่บ้าน มีรายชื่ออำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเมืองมหาสารคาม 2) อำเภอแกลง 3) อำเภอโกสุมพิสัย 4) อำเภอกันทรวิชัย 5) อำเภอเชียงยืน 6) อำเภอบรบือ 7) อำเภอนาเชือก 8) อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย 9) อำเภอวาปีปทุม 10) อำเภอนาคู 11) อำเภอยางสีสุราช 12) อำเภอกุฉินารายณ์ 13) อำเภอชื่นชม

จังหวัดมีประชากร จำนวน 963,072 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 472,797 คน และหญิง จำนวน 490,275 คน โดยอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองมหาสารคาม จำนวน 159,231 คน อันดับสอง คือ อำเภอโกสุมพิสัย จำนวน 120,121 คน อันดับสาม คือ อำเภอวาปีปทุม จำนวน 114,348 คน และอันดับสี่ คือ อำเภอบรบือ จำนวน 109,017 คน ตามลำดับ

2.5.7 ด้านการศึกษา

จังหวัดมหาสารคาม มีสถาบันการศึกษา 1,032 โดยจำแนกตามระบบการศึกษาและสังกัด ดังนี้

2.5.7.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 600 แห่ง

- 1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 197 แห่ง
- 2) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 222 แห่ง
- 3) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 145 แห่ง
- 4) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26 จำนวน 35 แห่ง
- 5) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคาม 1 แห่ง

2.5.7.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 13 แห่ง

- 1) สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 373 แห่ง นักศึกษา รวม 23,526 ราย
 - 1.1) โรงเรียนในสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 36 แห่ง นักศึกษา รวม 10,178 ราย
 - 1.2) โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 20 แห่ง นักศึกษา 5,411 ราย
 - 1.3) โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง จำนวน 7 แห่ง นักศึกษา 2,910 ราย
 - 1.4) โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 แห่ง นักศึกษา 694 ราย
 - 1.5) โรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบล จำนวน 5 แห่ง นักศึกษา 1,163 ราย

2.5.7.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 337 แห่ง นักศึกษา รวม

13,348 ราย

2.5.7.4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- 1) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 3) วิทยาลัยสงฆ์มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2.5.7.5 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 6 แห่ง

- 1) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
- 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดมหาสารคาม
- 4) วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม
- 5) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม
- 6) วิทยาลัยการอาชีพพยัคฆภูมิพิสัย

2.5.7.6 สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 1 แห่ง

2.5.7.7 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม จำนวน 1 แห่ง

2.5.7.8 สถาบันศึกษาสังกัดกรมการศาสนา จำนวน 1 แห่ง คือ วิทยาลัยสงฆ์มหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการวิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ติดต่อกับ 131 หมู่ที่ 3 ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150 ได้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน มีนิสิตสำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน 6 รุ่น รวมทั้งสิ้นจำนวน 117 รูป, และนิสิตสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์(ป.บส.) จำนวน 6 รุ่น รวมทั้งสิ้น จำนวน 831 รูป เปิดรับนักศึกษาใหม่ในสาขาต่าง ๆ ปีการศึกษาละ 100 คน และมีนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกชั้นปี จำนวนทั้งสิ้น 230 รูป กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ จำนวน 112 รูป รวมพระนิสิตที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบันทั้งสิ้น จำนวน 342 รูป เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากอาคารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ จึงมีความจำเป็นต้องใช้สถานที่แห่งใหม่ เพื่อสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัย คณะสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม นำโดยพระเดชพระคุณพระเทพสิทธิอาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดมหาสารคาม และวิทยาเขตขอนแก่น จึงได้ดำเนินการขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์โคกหนองรัก ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นสถานที่ก่อสร้างหน่วยวิทยบริการวิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม โดยความเห็นชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ และได้รับอนุมัติให้ใช้ที่ดิน โดย ดร.โชคชัย เดชอมรธัญ ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ได้ออกใบอนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐแก่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แปลงโคกหนองรักนี้ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม และได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างอาคารเรียน 150 ปี จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2559 โดยมีพระเดชพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธาน

ตารางที่ 2.2

จำนวนประชากรในการวิจัย

ลำดับที่	สถาบัน	จำนวนประชากร
1	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	10,433
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2,852
3	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม	257
4	วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	1,481
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม	647
6	วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม	1,301
7	วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม	495
8	วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	100
9	วิทยาลัยการอาชีพคณภูมิพิสัย	150
10	วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม	203
11	วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม	100
รวมทั้งหมด		18,019

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2561 - 2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2563), โดย สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม, 2562, มหาสารคาม : สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม.

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

จิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมของรัฐหลุยเซียนากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนเกษตรกรรมของรัฐหลุยเซียนา จำนวน 741 คน ผลการวิจัย พบว่า บิดามารดา เพื่อน ญาติ บุคคลภายใน โรงเรียน ระดับการศึกษาของบิดา - มารดา ความสนใจส่วนตัว และบุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมของรัฐหลุยเซียนา

เบญจมาศ เหมือนสุทธิวงศ์ (2547) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลได้จำแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยดึงดูดและปัจจัยสนับสนุนสำหรับปัจจัยดึงดูด พบว่า ความชอบของนักเรียนเอง

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ชื่อเสียงของโรงเรียน ทำเลที่ตั้งของโรงเรียน การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การชักชวนของศิษย์เก่า และการแนะนำจากครูตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่สนับสนุน พบว่า ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ การแนะนำจากเพื่อน การแนะนำจากบิดามารดา และการแนะนำจากญาติพี่น้องสำหรับปัจจัย ด้านความชอบของนักเรียนเองเกิดจากความคาดหวังว่าจะสามารถหางานทำได้ง่าย มีความได้เปรียบ ในการสมัครงาน และสามารถกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาได้ สำหรับปัจจัยสนับสนุน เกิดจากการได้รับการ สนับสนุนจากบิดามารดาซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีฐานะปานกลาง สภาพการจัดการศึกษา ด้านอุปกรณ์การศึกษา พบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอครบทุกคน ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์มีความทันสมัย มีให้เลือกหลากหลาย และมีโปรแกรมครบตามความ ต้องการใช้ด้านหลักสูตร พบว่า มีการจัดหลักสูตรได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมีการ วางแผนเป็นระบบด้านครูผู้สอน พบว่า มีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาที่สอนนักเรียนได้รับความสะดวก ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและมีการเตรียมความพร้อมที่จะสอนล่วงหน้า

สิงโต เพ็ชรไพโรจน์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจศึกษา ในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ของนักศึกษา สถาบันราชภัฏอีสานใต้ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาต่อคือปัจจัยด้านบุคคลต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้สูงขึ้น เพื่อนำความรู้ ไปพัฒนาความสามารถในการทำงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับสูงมีความสนใจ การเรียนด้านนี้ต้องการความมั่นคงในหน้าที่การงาน ปัจจัยภายนอกราชภัฏเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่ดี เป็นบุคคลที่มีคุณค่าเป็นยอมรับต้องการ เป็นที่ยอมรับในสังคม ปัจจัยภายใน คือ ที่ตั้งเหมาะสมไปมาสะดวก บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถห้องสมุดมีหนังสือให้ค้นคว้าเพียงพอ

อุมาพร เพิ่มพูน (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษานักกีฬา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ศึกษาต่อ คือ ปัจจัยที่มีผู้ฝึกสอน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ความมีชื่อเสียง สวัสดิการ และ ความก้าวหน้าในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า เพศ รายได้ ภาวลักษณะของมหาวิทยาลัย หลักสูตรอาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และการบริหารจัดการของวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มี

ผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พิศมัย ทองเที่ยง (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อเพศหญิงเลือกศึกษาต่อมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยถาวรในกรุงเทพมหานคร ขณะที่เปิดสอน อาชีพของผู้ปกครองส่วนมากประกอบธุรกิจส่วนตัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครองอยู่ต่ำกว่าปริญญาตรี และรายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท / เดือน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คือ ความมีชื่อเสียงของสถาบัน ขณะที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบัน อาจารย์ และบุคลากรสภาพแวดล้อมของสถาบัน อยู่ในระดับความพอใจมาก

ละเอียด ศรีหาเหง่า (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาในการศึกษาต่อในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาของเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปผลอธิบายออกเป็นทั้งหมด 3 ส่วนด้วยกัน ดังต่อไปนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาผู้หญิง มีอายุเฉลี่ย 19 ปี สาขาที่นักเรียนส่วนมากเลือกเรียนมากที่สุด คือ สาขาการบัญชี รองลงมา คือ การตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองของนักเรียนมีอาชีพรับจ้างมากกว่าที่สุด 2) พฤติกรรมของนักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนนักเรียนส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารข้อมูลจากเพื่อนมากที่สุด ส่วนเหตุผลในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า เกิดจากการชอบส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมา เกิดจากญาติ พี่น้อง หรือคนรู้จักเป็นผู้แนะนำให้ศึกษาต่อ สำหรับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า สามารถผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้ และรองลงมา สามารถกู้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ง่ายกว่าโรงเรียนอื่น ๆ เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ ส่วนใหญ่ไปประกอบอาชีพหรือเป็นผู้ประกอบการได้ 3) สภาพปัญหาในการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยภาพรวมแล้วความสำคัญของปัญหาทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง สามารถสรุป ได้ดังนี้ ด้านครูผู้สอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของปัญหาในระดับปานกลาง ครูประพฤตินดีเป็นแบบอย่างทั้งในและนอกเวลาเรียนพร้อมกัน ต้องมีการเตรียมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า เป็นปัจจุบันและมีวุฒิการศึกษาตรงกับสาขาที่สอน ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ให้เป็นปัญหาสำคัญในระดับปานกลาง คือ มีโรงอาหารที่กว้างขวางและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน มีอาคาร สถานที่ของโรงเรียนที่สวยงาม น่าอยู่ พร้อมทั้งมีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี มีความปลอดภัยต่อนักเรียน และด้านสุดท้าย คือ ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โดยสถานศึกษามีการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรตามสาขาให้กับนักเรียนทราบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งการจัดการหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

มีอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพียงพอต่อนักเรียนทุกคน การเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่ากิจกรรมในอัตราที่เหมาะสมเป็นธรรม มีการจัดระบบการจัดสรรเงินกู้ เพื่อการศึกษาจากภาครัฐที่เหมาะสมและเพียงพอ

เกษรา โพธิ์เย็น (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี พบว่า ปัจจัยด้านราคาได้รับความสำคัญในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการให้บริการ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย ตามลำดับ

ชูเกียรติ ผุดพรหมราช (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถิติวิเคราะห์การตัดสินใจเรียนต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 430 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า อายุ แผนการเรียน ระดับการศึกษา ของบิดา - มารดา ความสนใจในวิชาชีพ อิทธิพลจากครอบครัว หลักสูตรการเรียนและการสอน การบริการ และสนับสนุน บุคลากรของมหาวิทยาลัย สื่อและเทคโนโลยีทางการเรียน ค่าเล่าเรียน เกณฑ์การรับนักศึกษาที่ตั้งของมหาวิทยาลัย และสวัสดิการบริการของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

อรนยา บุญนาค (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 4 มหาวิทยาลัย จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา - มารดา และภูมิฐานะเดิมของนักศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร อย่างน้อยมีสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุษณีย์ แจ่มใส (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมากที่สุด การตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมา ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิตจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาที่เลือกกลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา อาชีพบิดา ระดับการศึกษาบิดา แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม อาชีพมารดา รายได้ผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของมารดา

ภูมิลาเนา และวิธีการสมัครเข้าศึกษาต่อ ไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบอีกว่า ปัจจัยทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วย ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ค่าธรรมเนียมการศึกษา ทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการจัดการศึกษา ลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งด้านเป้าหมายส่วนตัว ด้านความเชื่อ และด้านค่านิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติภณ กิตยานุรักษ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ โดยทำการศึกษารอบคลุมใน 7 ด้าน คือ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านสวัสดิการ และการบริการ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านค่านิยมของนักศึกษาและผู้ปกครอง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านอาจารย์ผู้สอนด้านหลักสูตร และด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ส่วนด้านสวัสดิการ และการบริการของสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ และเพื่ออธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

อนก ณะชัชวรงค์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจศึกษาต่อโดยบิดา - มารดาแนะนำ อยู่ในระดับมาก นักเรียนให้ความสำคัญในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในด้านเหตุผลส่วนตัว รองลงมา เนื่องจากนักเรียนตัดสินใจจากความชอบ ความถนัด ความสนใจของตนเอง รวมถึงการได้รับคำแนะนำจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พ่อ - แม่ ครูอาจารย์รุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาในการตัดสินใจเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต่อไป

ลิต้า ติมานและคณะ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการเลือกเข้าศึกษาต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า มีปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอนาคตของงาน ปัจจัยด้านความภาคภูมิใจ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ซึ่งปัจจัยด้านอนาคต

ของงานให้ผลของความสำคัญในระดับมาก ประกอบด้วย ปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ ทำให้มีความมั่นคงในสายงาน การได้งานทำของบัณฑิตหลังจบการศึกษา มีหน้าที่การงานที่ดี คู่มค่ากับค่าใช้จ่ายหางานทำได้ง่าย ภายหลังสำเร็จการศึกษาและความต้องการที่เพิ่มขึ้นของตลาดแรงงานและปัจจัยด้านความภาคภูมิใจให้ผลของความสำคัญในระดับมาก ประกอบด้วย ทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคมทำให้มีวิชาชีพที่น่ายกย่อง เชื่อถือในความรู้และประสบการณ์ของผู้สอน เชื่อถือในความสามารถของผู้สอนต่อการถ่ายทอดความรู้ และทำให้มีวิสัยทัศน์ที่ดี และปัจจัยด้านการเรียนการสอนให้ผลของความสำคัญในระดับมาก ประกอบด้วย การให้ความสำคัญต่อชื่อเสียงของสถาบัน โครงสร้างหลักสูตรที่ต่อยอดความรู้เชิงลึก ได้รับคำแนะนำจากผู้ที่ตนนับถือ และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และปัจจัยด้านแรงจูงใจให้ผลของความสำคัญในระดับมาก สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเลือกเข้าศึกษาต่อ ประกอบด้วย ครอบครัวให้การสนับสนุน เป็นคณะที่ใฝ่ฝันอยากจะได้เรียน และมค่าใช้จ่ายที่ถูก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 18 - 20 ปี

เอนก ฉะชัชวรงค์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติ ในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้เป็นอันดับแรก คือ การตัดสินใจศึกษาต่อด้วยตนเอง ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก รองลงมา การตัดสินใจศึกษาต่อโดยบิดา - มารดาแนะนำ ปัจจัยภายในมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามให้เป็นอันดับแรก คือ เปิดหลักสูตรการสอนระดับปริญญาตรีหลากหลายสาขาวิชาให้เลือก ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก รองลงมา อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีความรู้ความสามารถในถ่ายทอดความรู้ ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการแข่งขันที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีหลักสูตรที่ศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นวิชาชีพ ถ้าเรียนจบสามารถรับราชการได้ เช่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก รองลงมา เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐจึงมีค่าธรรมเนียมที่ถูกกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการเลือกสถานที่เรียน ประกอบด้วย ปัญหาส่วนบุคคล การไม่ได้ศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือก สถานที่เรียน ปัญหาในเรื่องความกังวลเรื่องการเรียน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาการมีงานทำในอนาคต ปัญหาภายในมหาวิทยาลัย ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับในด้านการเรียนการสอน บางสาขาวิชาไม่ใช่ทั้งหมด การประชาสัมพันธ์และการแนะนำวงกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึง ปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการแข่งขันเรื่องของเศรษฐกิจตกต่ำทำให้รายได้ของประชาชนลดลงส่งผลกระทบทำให้ผู้ที่เข้าศึกษาต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่าย รวมถึงสามารถกู้ยืมเงินในการศึกษาได้ ซึ่งปัญหานี้มาจากแนวนโยบายของรัฐบาล เช่น

นโยบายเรียนฟรีถึงระดับอุดมศึกษา นโยบายเรื่องของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ เพราะถ้ารัฐบาลไม่มีเสถียรภาพเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งจะมีผลกระทบต่อนโยบายต่าง ๆ และกระทบถึงผู้เรียนโดยตรง

ไกรสิงห์ สุดสงวน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 214 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนประชากร จำแนกตามเพศและระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .890 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านสถาบัน ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านเศรษฐกิจและสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Holland and Huba (1991, p. 4) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริหารของสถานศึกษา (Campus Service Program) พบว่า นักศึกษาต้องการให้เน้นการสอนไปที่การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ โดยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียน ควรเน้นให้นักศึกษาคิดเป็น มีความสามารถในการติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่น คุณภาพของการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องการของตลาด ควรพิจารณาถึงจำนวนผู้เรียนโดยไม่มากหรือน้อยเกินไป และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหากจะให้มีประสิทธิภาพ ก็ควรที่จะจัดให้เป็นประสบการณ์และมีโอกาสพบกับนานาอาชีพ

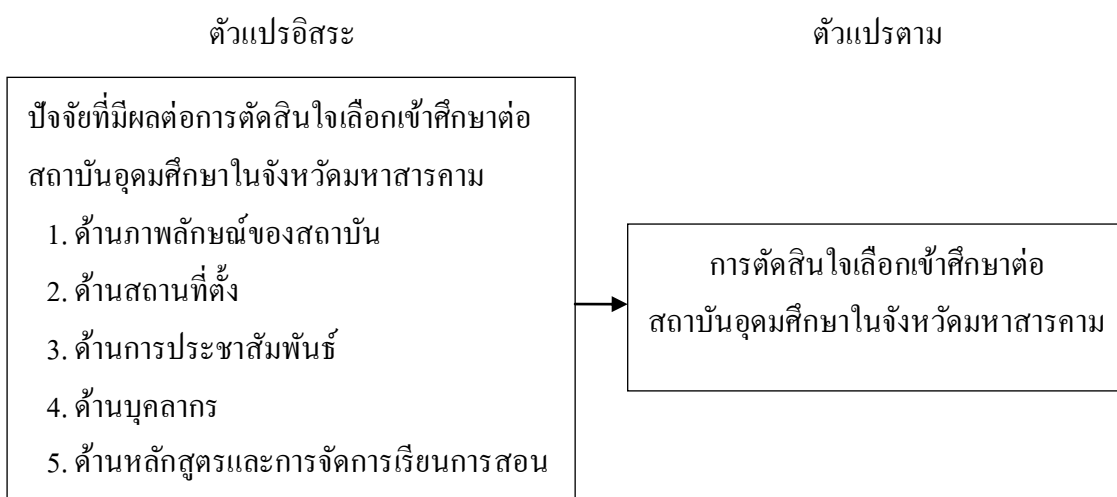
Jackson and Wanich (1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษานักศึกษา คณะการจัดการทรัพยากรในครอบครัว มหาวิทยาลัยโอไฮโอ หลักสูตรที่จัดทำขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทางเลือกของการบริโภค สิ่งแวดล้อมทางสังคม และธรรมชาติ มีการนำองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา เช่น การรับรู้ แรงจูงใจ และทัศนคติ และองค์ประกอบทางสังคมมาเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบริโภค และการหล่อหลอมพฤติกรรมและการเลือกบริโภค นอกจากนี้เนื้อหาหลักสูตรได้เน้นถึงความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมและความตระหนักซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจในช่วงสิ่งแวดล้อม โดยผู้ผลิตและนักการตลาดจะต้องทราบค่านิยมทัศนคติ และแนวปฏิบัติของผู้บริโภค การการผลิตสินค้าออกมาสู่ตลาด

Newkirk (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความปรารถนาและความคาดหวังในการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคตของเยาวชน ศึกษาการทดสอบทางจิตวิทยาและภูมิหลังทางสังคมการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีฐานะยากจน และเป็นเพศชายมีความปรารถนาและความคาดหวังในการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคตที่ระดับน้อย และเมื่อพิจารณานักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมือง จะรับรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อในอนาคตน้อยกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเมือง และนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นล่างยากจนจะมีอุปสรรคในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

Shang Luan (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักศึกษากับการวางแผนเรียนต่อเมื่อจบระดับมัธยมศึกษาแล้วและพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเรียนต่อ ได้แก่ เพศของนักเรียน รายได้ของครอบครัว และลักษณะของสถานศึกษาที่เข้าเรียนสำหรับที่มีความหวังสูงนั้น ระดับความสามารถทางวิชาการของตนจำเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการวางแผนข้อเสนอแนะที่นาง ลูน ได้กล่าวไว้ บางอย่างที่น่าสนใจ คือ ควรมีการปรับปรุงและเตรียมตัวทางวิชาการให้แก่นักเรียนและแนะแนวให้แก่นักเรียนมากขึ้น

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดของนักวิชาการ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ส่วนตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ จิตยาพร เสมอใจ (2550, น. 57) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังปรากฏในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) มุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้วางขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18,019 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนนักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 392 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973, p. 727)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3 - 1)$$

กำหนดให้ N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดให้ไม่เกิน .05 แทนค่าในสูตรได้

$$= \frac{18,019}{1 + 45.0475}$$

$$= 391.31$$

คำนวณหาขนาดตัวอย่าง ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 391.31 จึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 392 คน

3.1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัย กำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ซึ่งมีขั้นตอน ผู้วิจัย ก็สุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประชากรตามหลักของการสุ่มตัวอย่างแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อของบุคคลในแต่ละประเภทเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 392 คน ตามรายชื่อ ดังนี้

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	สถาบัน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	10,433	227
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2,852	62
3	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม	257	6
4	วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	1,481	32
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม	647	14
6	วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม	1,301	28
7	วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม	495	11
8	วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	100	2
9	วิทยาลัยการอาชีพพยัคฆภูมิพิสัย	150	3
10	วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม	203	4
11	วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม	100	2
รวมทั้งหมด		18,019	392

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires)

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, สถาบันการศึกษา และภูมิลำเนาของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

3.2.2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขและเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3.2.3 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การหาคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.3.1 แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบของแบบสอบถาม และการใช้ภาษาเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.2.3.2 นำแบบสอบถามมาหาค่าไอโอซี (IOC ; Index of Item Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, น. 219 - 233)

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

1) แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC หากการประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ได้แก่

1.1) รองศาสตราจารย์ ดร. วาริช ราศรี วุฒิกการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

1.2) ดร. สุวิมล สมไชย วุฒิกการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา

1.3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ วุฒิกการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาประชากรศึกษา ตำแหน่ง คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและเสนอคณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธี Item - Total Correlation แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ คอนบราค (Cronbach) งานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่น .922

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัย กำหนดให้มีผู้ช่วยวิจัย ในการเก็บข้อมูล ณ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอน และวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 ขออนุญาตรับรอง และแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

3.3.3 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปีการศึกษา 2562 ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 392 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้นำแบบสอบถามส่งถึงผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม และส่งกลับคืนถึงผู้วิจัย

3.3.4 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้องความครบถ้วนของแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้วนำมาดำเนินการกรอกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผล ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ปรากฏว่าสมบูรณ์และถูกต้องทุกฉบับ

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3.4.4 กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 119)

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis)

3.5.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาและจัดกลุ่ม (Grouping) ที่มีความหมายเดียวกัน ลักษณะเดียวกัน สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่และอภิปรายเชิงพรรณนาความ (Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สัมพันธ์หุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที
X_1	แทน	ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน
X_2	แทน	ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง
X_3	แทน	ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์
X_4	แทน	ปัจจัยด้านบุคลากร
X_5	แทน	ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
Y	แทน	การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

- \hat{Y} แทน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
- \hat{Z} แทน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
- * แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	226	57.4
1.2 หญิง	166	42.6
รวม	392	100.00
2. อายุเฉลี่ย 20 ปี		
3. สถาบันการศึกษา		
3.1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	227	38.19
3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	62	44.48
3.3 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม	6	0.94
3.4 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	32	5.42
3.5 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม	14	2.37
3.6 วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม	28	4.76
3.7 วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม	11	1.81
3.8 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	2	0.37
3.9 วิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่าพิสัย	3	0.55
3.10 วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม	4	0.74
3.11 วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม	2	0.37
รวม	392	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. จังหวัดภูมิลำเนาของครอบครัว		
4.1 กาฬสินธุ์	58	13.6
4.2 มหาสารคาม	65	16.2
4.3 ขอนแก่น	44	11.3
4.4 ร้อยเอ็ด	49	12.6
4.5 นครราชสีมา	9	2.3
4.6 ชัยภูมิ	12	3.1
4.7 นครพนม	10	2.6
4.8 บึงกาฬ	13	3.3
4.9 บุรีรัมย์	12	3.1
4.10 มุกดาหาร	9	2.3
4.11 ยโสธร	15	3.8
4.12 เลย	11	2.8
4.13 ศรีสะเกษ	10	2.6
4.14 สกลนคร	9	2.3
4.15 สุรินทร์	15	3.8
4.16 หนองคาย	11	2.8
4.17 หนองบัวลำภู	10	2.6
4.18 อำนาจเจริญ	10	2.6
4.19 อุตรธานี	12	3.1
4.20 อุบลราชธานี	13	3.3
รวม	392	100.00

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 392 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 และเพศหญิง จำนวน 166 คิดเป็นร้อยละ 42.6 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 20 ปี

1. ด้านสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 38.19 รองลงมา ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 44.48 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 5.42 วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 2.37 วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 1.81 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.94 วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 วิทยาลัยการอาชีพพยัคฆภูมิพิสัย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.55 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37 วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37

2. ด้านภูมิลำเนาของครอบครัว ส่วนใหญ่อาศัยอยู่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 กาลสินธุ์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ร้อยเอ็ด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ขอนแก่น จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ยโสธร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 สุรินทร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 บึงกาฬ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 อุบลราชธานี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ชัยภูมิ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 บุรีรัมย์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 อุดรธานี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 เลย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 หนองคาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 นครพนม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ศรีสะเกษ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 หนองบัวลำภู จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 อำนาจเจริญ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 นครราชสีมา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 มุกดาหาร จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 สกลนคร จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับที่
1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน	4.00	0.63	มาก	3
2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง	3.92	0.58	มาก	4
3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์	3.87	0.73	มาก	5
4. ปัจจัยด้านบุคลากร	4.02	0.53	มาก	2
5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.16	0.57	มาก	1
โดยรวม	3.99	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบัน
อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน
การสอน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.57) รองลงมา ปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.53) ปัจจัยด้าน
ภาพลักษณ์ของสถาบัน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.58)
ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

2.2.1 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์
ของสถาบัน

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับความเชื่อมั่นและ ความไว้วางใจ	4.12	0.84	มาก
2. ศิษย์เก่าของสถาบันเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับ จากสังคม	3.96	0.79	มาก
3. สถาบันมีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบัน อยู่เสมอ	3.91	0.74	มาก
4. ชื่อเสียงของสถาบันเป็นที่ยอมรับ	3.91	0.82	มาก
5. สถาบันมีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชน เช่น การบริจาคเลือด บริจาค สิ่งของให้กับผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น	3.98	0.90	มาก
6. สถาบันมีการจัดสรรทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาอย่างเพียงพอ	4.10	0.71	มาก
โดยรวม	4.00	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของ
สถาบัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
ได้ดังนี้ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.84)
สถาบันมีการจัดสรรทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.71) สถาบัน
มีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชน เช่น การบริจาคเลือด บริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น
($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.90) ศิษย์เก่าของสถาบันเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับจากสังคม

($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.79) สถาบันมีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบันอยู่เสมอ
 ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.74) ชื่อเสียงของสถาบันเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

2.2.2 ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
 เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง

ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. สถานที่ตั้งของสถาบันอยู่ใกล้แหล่งชุมชนการคมนาคมสะดวก	3.96	0.88	มาก
2. สถาบันตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้านพัก หรือมีหอพักไว้บริการทำให้ ประหยัดค่าใช้จ่าย	3.82	0.87	มาก
3. สถาบันอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุขให้เกิดขึ้น	3.94	0.84	มาก
4. มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม บรรยากาศร่มรื่น	3.96	0.88	มาก
5. การจัดบริการด้านสถานที่เพียงพอสำหรับการพักผ่อน เช่น โต๊ะหินอ่อน	3.99	0.74	มาก
6. พื้นที่ภายในของสถาบันเพียงพอและสะดวกต่อการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา	3.89	0.85	มาก
7. มีความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถาบัน	3.90	0.82	มาก
8. มีศูนย์อาหาร ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เพียงพอ ต่อความต้องการ	3.90	0.85	มาก
9. มีอาคารและจำนวนห้องเรียนที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.94	0.77	มาก
โดยรวม	3.92	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
 เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง พบว่า
 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.58) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดบริการ
 ด้านสถานที่เพียงพอสำหรับการพักผ่อน เช่น โต๊ะหินอ่อน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.74) สถานที่ตั้งของ

สถาบันอยู่ใกล้แหล่งชุมชนการคมนาคมไปมาสะดวก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.88) มีภูมิทัศน์ที่สวยงามบรรยากาศร่มรื่น ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.88) สถาบันอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุขให้เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.84) มีอาคารและจำนวนห้องเรียนที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.77) มีความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถาบัน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.82) มีศูนย์อาหารห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.85) พื้นที่ภายในของสถาบันเพียงพอและสะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.85) สถาบันตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้านพัก หรือมีหอพักไว้บริการทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

2.2.3 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการโฆษณาผ่านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การติดป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อมวลชน	3.75	0.85	มาก
2. มีกิจกรรมพิเศษนอกสถาบันแสดงต่อสาธารณชน เช่น การจัดแสดงผลงานของนักศึกษา การร่วมประกวด	4.03	0.85	มาก
3. นักศึกษาทราบข่าวการแนะนำสถาบัน โดยฝ่ายแนะแนวร่วมกับสถาบันในการรับสมัครนักศึกษาประเภทโควตา ทู่น และรับสมัครตรง	3.75	0.96	มาก
4. มีการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ของสถาบันอย่างทั่วถึง เช่น Facebook วิทยุ ป้ายประกาศ	4.07	0.80	มาก
5. นักศึกษาทราบข่าวการประชาสัมพันธ์การรับสมัครจากเพื่อน / รุ่นพี่ / ญาติ / คนรู้จัก	3.77	0.81	มาก
6. นักศึกษาเข้าศึกษาเพราะได้รับคำแนะนำจากบิดา มารดา	3.83	0.98	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
7. นักศึกษาทราบข่าวการรับสมัครจากครูแนะแนว	3.83	0.95	มาก
8. ใบปลิวแผ่นพับการประชาสัมพันธ์รับสมัครของสถาบัน มีความชัดเจน	3.89	0.96	มาก
โดยรวม	3.87	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.73) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ของสถาบันอย่างทั่วถึง เช่น Facebook วิทยุ ป้ายประกาศ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.80) มีกิจกรรมพิเศษนอกสถาบันแสดงต่อสาธารณชน เช่น การจัดแสดงผลงานของนักศึกษา การร่วมประกวด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.85) ใบปลิวแผ่นพับการประชาสัมพันธ์รับสมัครของสถาบัน มีความชัดเจน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.96) นักศึกษาเข้าศึกษาเพราะได้รับคำแนะนำจากบิดา - มารดา ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.98) นักศึกษาทราบข่าวการรับสมัครจากครูแนะแนว ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.95) นักศึกษาทราบข่าวการประชาสัมพันธ์การรับสมัครจากเพื่อน / รุ่นพี่ /ญาติ / คนรู้จัก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.81) มีการโฆษณาผ่านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การติดป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อมวลชน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.85) นักศึกษาทราบข่าวการแนะนำสถาบันโดยฝ่ายแนะแนวร่วมกับสถาบัน ในการรับสมัครนักศึกษาประเภทโควตา ทู่น และรับสมัครตรง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

2.2.4 ปัจจัยด้านบุคลากร

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยด้านบุคลากร

ปัจจัยด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. คณาจารย์มีชื่อเสียงกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับ	3.93	0.97	มาก
2. คณาจารย์มีความรู้ ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่สอน	3.93	0.95	มาก
3. คณาจารย์มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือและมีความเชี่ยวชาญ ในการถ่ายทอดความรู้	4.02	0.85	มาก
4. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์และมีการเข้าถึงนักศึกษา	3.96	0.80	มาก
5. เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกในการให้บริการและรับฟังปัญหาของ นักศึกษา	3.93	0.73	มาก
6. เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง สุภาพ	3.91	0.78	มาก
7. เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการในการให้แนะนำและ ให้คำตอบแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี	3.93	0.87	มาก
8. อาจารย์ที่ปรึกษามีการให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องการเรียน การสอน เอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี	4.27	0.75	มาก
9. การติดต่อระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนมีความสะดวก	4.14	0.67	มาก
10. บุคลากรเป็นผู้มีความสามารถเหมาะสมกับหน่วยงานนั้น	4.16	0.69	มาก
โดยรวม	4.02	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
เข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.53) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ อาจารย์
ที่ปรึกษามีการให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องการเรียนการสอน เอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.27$,
S.D. = 0.75) บุคลากรเป็นผู้มีความสามารถเหมาะสมกับหน่วยงานนั้น ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.69)
การติดต่อระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนมีความสะดวก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.67) คณาจารย์

มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือและมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.85$) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์และมีการเข้าถึงนักศึกษา ($\bar{X} = 3.96, S.D. = 0.80$) คณาจารย์มีชื่อเสียงกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.97$) คณาจารย์มีความรู้ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.95$) เจ้าหน้าที่ที่มีจิตสำนึกในการให้บริการและรับฟังปัญหาของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.73$) เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการในการให้แนะนำและให้คำตอบแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.87$) เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง สุภาพ ($\bar{X} = 3.91, S.D. = 0.78$) ตามลำดับ

2.2.5 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. สาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	4.15	0.77	มาก
2. อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในแต่ละสาขาวิชามีความเหมาะสม	4.21	0.82	มาก
3. มีการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรตามสาขาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน	4.18	0.76	มาก
4. มีสาขาวิชาให้เลือกหลากหลายและตรงต่อความต้องการ	4.16	0.78	มาก
5. มีอุปกรณ์ สื่อการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย	4.08	0.80	มาก
โดยรวม	4.16	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.57$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในแต่ละสาขาวิชามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.82$) มีการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรตามสาขาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.76$) มีสาขาวิชาให้เลือกหลากหลายและตรงต่อความต้องการ ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.78$) สาขาวิชาที่เปิดสอน

เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.77) มีอุปกรณ์ สื่อการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

3.1 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

3.1.1 ปัจจัยภายใน

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยภายใน จำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยภายใน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการ	4.09	0.80	มาก	5
2. เพื่อนสนิทเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันแห่งนี้	4.10	0.79	มาก	4
3. เพื่อนส่วนใหญ่นิยมเรียนสถาบันแห่งนี้	4.25	0.86	มาก	1
4. ผู้ปกครองเคยเรียนและจบจากสถาบันแห่งนี้	3.97	0.81	มาก	6
5. ครูที่ปรึกษาแนะนำให้เลือกเรียนสถาบันแห่งนี้	4.14	0.81	มาก	2
6. บุคคลที่นักเรียนประทับใจ (Idol) เป็นศิษย์เก่าของสถาบันนี้	4.11	0.78	มาก	3
โดยรวม	4.11	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยภายใน จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.59) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ เพื่อนส่วนใหญ่นิยมเรียนสถาบันแห่งนี้ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.86) ครูที่ปรึกษาแนะนำให้เลือกเรียนสถาบันแห่งนี้ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.81) บุคคลที่นักเรียนประทับใจ (Idol) เป็นศิษย์เก่าของสถาบันนี้ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.78) เพื่อนสนิทเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันแห่งนี้ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.79) มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.80) ผู้ปกครองเคยเรียนและจบจากสถาบันแห่งนี้ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.81)ตามลำดับ

3.1.2 ปัจจัยภายนอก

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยภายนอก	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. เป็นสถาบันที่จบการศึกษาแล้วได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน	4.06	0.76	มาก	4
2. เป็นสถาบันที่เข้าง่าย จบยาก	4.12	0.81	มาก	2
3. มีระดับคะแนนในการรับนักศึกษาสูง	4.08	0.81	มาก	3
4. สอนตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.12	0.85	มาก	1
5. เป็นสถาบันที่สร้างโอกาสและเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ให้นักศึกษา	4.05	0.76	มาก	5
โดยรวม	4.09	0.60	มาก	-

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.60) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ สอนตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .85) เป็นสถาบันที่เข้าง่าย จบยาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.81) มีระดับคะแนนในการรับนักศึกษาสูง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.81) เป็นสถาบันที่จบการศึกษาแล้วได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.76) เป็นสถาบันที่สร้างโอกาสและเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ให้นักศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย จำนวน 5 ตัว และนำมาวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ เชิงเส้นตรง และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบัน อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม และนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันด้วยวิธี เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูงไปด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามหรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะต่ำและถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่ง จะสูง ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า (Correlation Coefficient (r)) มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (คุษฎี อายุวัฒน์, 2553, น. 2) ดังนี้

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.001 - 0.500 มีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.501 - 0.700 มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.701 ขึ้นไป มีระดับความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ควรมีค่าไม่เกิน 0.80 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด (Multicollinearity) ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง มากเกินไป จนไม่เหมาะที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับ
ตัวแปรอิสระด้วยกัน

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปร
อิสระด้วยกัน จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่

4.1.1.1 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน X_1

4.1.1.2 ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง X_2

4.1.1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ X_3

4.1.1.4 ปัจจัยด้านบุคลากร X_4

4.1.1.5 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน X_5

ตารางที่ 4.10

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
X_1	1	-	-	-	-
X_2	.590**	1	-	-	-
X_3	.628**	.472**	1	-	-
X_4	.663**	.634**	.592**	1	-
X_5	.209**	.193**	.129*	.346**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .129 - .663 ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) เมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

4.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงมีลักษณะที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์หาผลหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระหลายๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยมีข้อสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามมารวมกันได้ (Additivity) กล่าวคือตัวแปรอิสระ แต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบดูว่าตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ (Multicollinearity) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions) ตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method)

4.2.1.1 ตัวแปรอิสระจำนวน 5 ปัจจัย คือ

- 1) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน X_1
- 2) ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง X_2
- 3) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ X_3
- 4) ปัจจัยด้านบุคลากร X_4
- 5) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน X_5

4.2.1.2 ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม Y ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
a ค่าคงที่	.884	.170	-	5.189	.00
1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน X_1	-.410	.073	-.462	-5.617	.00*
2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง X_2	.058	.082	.061	.713	.47
3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ X_3	.038	.054	.049	.700	.48
4. ปัจจัยด้านบุคลากร X_4	.411	.077	.390	5.357	.00*
5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน X_5	.680	.036	.686	19.139	.00*

$R = .772, R^2 = .596$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ 0.772 ($R = .772$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (Y) ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ .596 ($R^2 = .596$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร สามารถอธิบายการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 59.60

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน X_5 (Beta = .686)

3.2 ปัจจัยด้านบุคลากร X_4 (Beta = .390)

3.3 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน X_1 (Beta = -.462)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .884 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $Y = .884 + .680 (X5) + .411 (X4) - .410 (X1)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $Z = .686 (Z5) + .390 (Z4) - .462 (Z1)$

เมื่อ Y และ Z = ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.12

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน	
1.1 สถาบันการศึกษาควรสร้างชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักด้านวิชาการ	25
1.2 ควรออกหน่วยบริการสังคมนำองค์ความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่น	7
2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง	
2.1 ควรมีสภาพแวดล้อมที่พร้อมต่อการเรียนการสอน	26
2.2 มีสถานที่สะอาด ร่มรื่น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	5
3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์	
3.1 ควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย	31
3.2 ควรจัดทำป้ายโฆษณาหลักสูตรนำเสนอรายละเอียดที่น่าสนใจ	8
4. ปัจจัยด้านบุคลากร	
4.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรควรเข้าไปแนะแนวการศึกษาต่อในโรงเรียน	14
4.2 เจ้าหน้าที่ควรให้บริการอย่างเป็นกันเองใช้วาจาสุภาพเป็นมิตร	11
5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	
5.1 มีหลักสูตรตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน	12
5.2 ค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสม	4

ตารางที่ 4.12 สรุปข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ได้แก่ สถาบันการศึกษาควรสร้างชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักด้านวิชาการ ควรออกหน่วยบริการสังคมนำองค์ความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่น

2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ได้แก่ ควรมีสภาพแวดล้อมที่พร้อมต่อการเรียนการสอน มีสถานที่สะอาด ร่มรื่น มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรจัดทำป้ายโฆษณาหลักสูตรนำเสนอรายละเอียดที่น่าสนใจ
4. ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรควรเข้าไปแนะแนวการศึกษาต่อในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ควรให้บริการอย่างเป็นกันเองใช้วาจาสุภาพเป็นมิตร
5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ มีหลักสูตรตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ทำการสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้ดังนี้

5.1.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.57) รองลงมา ปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.53) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.58) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

5.1.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .129 - .663

5.1.3.2 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ .596 ($R^2 = .596$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร สามารถอธิบายการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 59.60

5.1.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน X_1 (Beta = -.462)
- 2) ปัจจัยด้านบุคลากร X_4 (Beta = .390)
- 3) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน X_5 (Beta = .686)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .884 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $Y = .884 - .410 (X1) + .411 (X4) + .680 (X5)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots +$

B_nz_n

แทนค่าในสูตร $Z = -.462 (Z1) + .390 (Z4) + .686 (Z5)$

เมื่อ Y และ Z = ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

5.1.3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

- 1) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ได้แก่ สถาบันการศึกษาควรสร้างชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักด้านวิชาการ ควรออกหน่วยบริการสังคมนำองค์ความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่น
- 2) ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ได้แก่ ควรมีสภาพแวดล้อมที่พร้อมต่อการเรียนการสอน มีสถานที่สะอาด ร่มรื่น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรจัดทำป้ายโฆษณาหลักสูตรนำเสนอรายละเอียดที่น่าสนใจ
- 4) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรควรเข้าไปแนะแนวการศึกษาต่อในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ควรให้บริการอย่างเป็นกันเอง ใช้วาจาสุภาพเป็นมิตร
- 5) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ มีหลักสูตรตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสม

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 อภิปรายผลตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในบริบททางสังคมแต่ละแห่งยังให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นใบเบิกทางที่สามารถนำไปประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อหาเลี้ยงตนเองได้ในอนาคตประกอบกับในจังหวัดมหาสารคามมีสถาบันอุดมศึกษาหลากหลายแห่ง และมีการแข่งขันสูงในการบริการให้แก่ นักศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายทำให้มีผู้สนใจและตัดสินใจเข้าเรียนต่อมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรสิงห์ สูดสงวน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภณ กิตยานุรักษ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.2 อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ชื่อเสียงผลงานการบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งเป็นตัวดึงดูดให้นักศึกษาตัดสินใจเข้าเรียน นอกจากนั้นด้านบุคลากรไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ที่มีผลงานวิชาการโดดเด่น หรือมีตำแหน่งทางวิชาการ รวมทั้งการบริการของเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรสายสนับสนุนที่ดีสามารถให้คำปรึกษาแก้ไขข้อสงสัยต่าง ๆ ได้ก็มีส่วนในการตัดสินใจ และการมีหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีความทันสมัยเป็นจุดแข็งที่สามารถทำให้นักศึกษาตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้นได้ ผลการวิจัย สอดคล้องกับ อนเนก ฉะชัชวรงค์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติ ในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า

ปัจจัยภายในมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ คือ เปิดหลักสูตรการสอนระดับปริญญาตรีหลากหลายสาขาวิชาให้เลือก รองลงมา อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีความรู้ความสามารถในถ่ายทอดความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภณ กิตยานุรักษ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านอาจารย์ผู้สอนด้านหลักสูตร และด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ แจ่มใส (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วย ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และบุคลากร มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเกียรติ ผุดพรหมราช (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถิติวิเคราะห์การตัดสินใจเรียนต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 430 คน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรการเรียนและการสอน และสนับสนุนบุคลากรของเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรออกบริการนำองค์ความรู้เข้าไปพัฒนาท้องถิ่น สร้างภาพลักษณ์ และชื่อเสียงที่ดีให้มีความไว้วางใจจากสังคม

5.3.1.2 สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรมีหอพักไว้บริการ เพื่อให้นักศึกษาประหยัดค่าใช้จ่าย

5.3.1.3 สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรเข้าไปในโรงเรียน เพื่อแนะนำการรับสมัครนักศึกษาประเภทโควตา ทู่น และประเภทรับสมัครตรง

5.3.1.4 เจ้าหน้าที่ในสถานบันอุดมศึกษาควรให้บริการด้วยความรวดเร็ว สามารถให้คำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง มีความสุภาพ เรียบร้อย พูดยิ้มแย้ม

5.3.1.5 ควรมีอุปกรณ์ สื่อการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา

5.3.2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการของสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

กัญญา ศิริสกุล, ขนบพันธุ์ เอี่ยมโอภาส, สายพิน สมาวรตกุล และเจริญศักดิ์ อึ้งเจริญวัฒนา.

(2552). *หลักการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคาแหง.

กิตติภณ กิตยานุรักษ์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชา*

รัฐประศาสนศาสตร์ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. (วิทยานิพนธ์

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). *การคิดเชิงวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.

เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสน*

ศาสตรบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

เกษรา โพธิ์เย็น. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย*

ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ :

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไกรสิงห์ สุตสงวน. (2560, มกราคม - เมษายน). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

ในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารสาร Veridian EJournal, 10,(1), 201 - 207.

จิราภรณ์ ไหวดี. (2542). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*

ปีการศึกษา 2540. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

จิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิตยาพร เสมอใจ. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

นัทรชัย อินทสังข์. (2552). *ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษา*

ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลอีสาน.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่องระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากร*

สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ชูเกียรติ ผุดพรหมราช. (2550). สถิติวิเคราะห์การตัดสินใจเรียนต่อระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา ในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2551). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : วิ. พรินท์.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2542). ผู้บริหารมือใหม่ในสถานการณ์เปลี่ยนแปลง : กรณีสถาบันราชภัฏ.
กรุงเทพฯ : แสงสว่างการพิมพ์.
- ธงชัย ปภัสราทร. (2517). ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมมุ่งหวัง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยทวง
มหาวิทยาลัย.
- ธีรารัตน์ บัวศรี. (2552). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อรุณ
ลาดพร้าว.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2548). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ เหมือนสุทธีวงศ์. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เลือกศึกษาในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ โรงเรียนระดับอาชีวศึกษาเอกชน
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจมาศ เหมือนสุทธีวงศ์. (2547). การให้บริการอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนศรีธนาพาณิชย์การเทคโนโลยี
เชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พระไพฑูริย์ อธิภูฏาโน (สีหาบุตร). (2545). การศึกษาเจตคติและความต้องการของพระนักศึกษ
มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาศาสตรบัณฑิตต่อการศึกษาต่อ
ในระดับปริญญาโท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัย
มกุฏราชวิทยาลัย.
- พิศมัย ทองเที่ยง. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเอกชน.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2546). พฤติกรรมองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : ดาวเรืองการพิมพ์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 1 พฤษภาคม 2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562. เล่ม 136
ตอนที่ 57 ก : 49 - 53.

- ละเอียด ศรีหาแห่งา. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาในการศึกษาต่อในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาของเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลิต้า ลิมาน, ปัทมา ปอเนาะ และอัสมา เจะเว. (2555). ปัจจัยการเลือกเข้าศึกษาต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี*, 24(2), 104 - 118.
- วีรพร ไบลาศน์. (2545). *การตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 17 จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัชร ตระกูลงาม. (2542). *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- วารุณี ดันติวังศ์วานิช และคณะ. (2545). *หลักการตลาด*. กรุงเทพฯ : เพียร์สันเอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- วุฒิชัย จ้านง (2530). การผสมานปฏิบัติการเพื่อผลิตภาพ. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 27(2).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2546). *การบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สมคิด บางโม. (2548). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2550). *พฤติกรรมองค์กร ทฤษฎีและการประยุกต์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2579*. สืบค้นจาก www.mua.go.th/users/tqf/hed/news/FilesNews/News328072552.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2556). *การตัดสินใจ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สิงโต เพ็ชรไพโรจน์. (2548). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจศึกษาในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ของนักศึกษา สถาบันราชภัฏอีสานใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- สุมาลี สังข์ศรี. (2544). รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- แสวงรัตน์ มงคลมาส. (2542). องค์การการนำการตัดสินใจ ในเอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อดุลย์ จาคูรงกกุล. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมราพร ปวะบุตร, ปพฤกษ์ อุตสาหะวานิชกิจ และจิระทัศน์ ชิตทรงสวัสดิ์. (2550, เมษายน - มิถุนายน). ความสัมพันธ์ระหว่างความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 26(2), 99 - 109.
- อรฉาย บุญนาค. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาขาวิชาภูมิศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุมาพร เพิ่มพูน. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาของนักศึกษาทุนนักกีฬา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- อุษณีย์ แจ่มใส. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เอนก ณะชัยวงศ์. (2555). การศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. สืบค้นจาก http://www.academic.cmru.ac.th/data_research/paper/resin/Abstract.pdf.
- Barnard, C.I. (1938). *The Functions of Executive*. Cambridge, Massachusetts : University Press.
- Bush, T. and Coleman, M. (2000). *Leadership and Strategic Management in Education*. Great Britain : Paul Chapman Publishing Ltd.
- Griffiths, D.E. (1950). *Administrative Theory*. New York : Appleton - Century & Crofts.
- Halland, A. and Huba, M.E. (1991). Satisfaction with College among Participants in a Campus Service Program. *ASAP Journal*, 26(4).
- Jackson, P. and Wanich, N. (1997). Kathoey, Gay, Man : The Historical Emergence of Gay Male Identity in Thailand. In *Sites of Desire, Economies of Pressure : Sexualities in Asia and the Pacific*. L. Manderson & M. Jolly, eds. Chicago : The University of Chicago Press.
- Jackson, S.E. (1997). *Managing Human Resource*. 1sted. Canada : South - Western Cengage Learning.

Newkirk, J.L. (1999). *Adolescents' Aspirations and Expectations for Future Education and Career : An Examination of Psychological Variables as Mediators of Social Background*.

Ph.D. Dissertation, University of New York at Buffalo.

Oppenheim, A.N. (1966). *Questionnaire design and attitude measurement*. (2nd ed.). New York : Basic Book.

Pfiffner, J.M. and Robert, V.P. (1960). *Public Administration*. (4th ed.). New York : The Ronald Press Company.

Reeder, W.W. (1971). *Partial theories from the 25 years research program on directive factors in believer and social action*. New York : McGraw Hill International.

Shang Luan, H.H. (1999). *Factors Associated with Opportunities*. Dissertation Abstract. International.

Shang, L.H. (1999). *Factors associated with opportunities*. Dissertation Abstract International.

Simon, H.A. (1960). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The free Press.

Taro, Y. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. Third edition*. New York : Harper and Row Publication.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ ใช้สอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, สถาบันการศึกษา และภูมิลำเนาของครอบครัว

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน, ด้านสถานที่ตั้ง, ด้านการประชาสัมพันธ์, ด้านบุคลากร และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

3. ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับนำไปใช้ปรับปรุงและแก้ไขการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงข้อมูลส่วนตัวของท่านหรือเติมรายละเอียดในช่องว่าง

1. เพศ
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถาบันการศึกษา
 - 3.1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - 3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 - 3.3 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
 - 3.4 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
 - 3.5 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม
 - 3.6 วิทยาลัยอาชีวะมหาสารคาม
 - 3.7 วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม
 - 3.8 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม
 - 3.9 วิทยาลัยการอาชีพคัมภีร์พิสัย
 - 3.10 วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม
 - 3.11 วิทยาลัยสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม
4. จังหวัดภูมิลำเนาของครอบครัว
 - 4.1 จังหวัด โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน					
1.1 เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ					
1.2 ศิษย์เก่าของสถาบันเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับจากสังคม					
1.3 สถาบันมีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบันอยู่เสมอ					
1.4 ชื่อเสียงของสถาบันเป็นที่ยอมรับ					
1.5 สถาบันมีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชน เช่น การบริจาคเลือด บริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น					
1.6 สถาบันมีการจัดสรรทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาอย่างเพียงพอ					
2. ด้านสถานที่ตั้ง					
2.1 สถานที่ตั้งของสถาบันอยู่ใกล้แหล่งชุมชนการคมนาคมไปมาสะดวก					
2.2 สถาบันตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้านพัก หรือมีหอพักไว้บริการทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย					
2.3 สถาบันอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุขให้เกิดขึ้น					
2.4 มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม บรรยากาศร่มรื่น					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.5 การจัดบริการด้านสถานที่เพียงพอ สำหรับการพักผ่อน เช่น โต๊ะหินอ่อน					
2.6 พื้นที่ภายในของสถาบันเพียงพอและ สะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา					
2.7 มีความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อม โดยรอบของสถาบัน					
2.8 มีศูนย์อาหาร ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เพียงพอ ต่อความต้องการ					
2.9 มีอาคาร และจำนวนห้องเรียน ที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
3. ด้านการประชาสัมพันธ์					
3.1 มีการโฆษณาผ่านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การติดป้าย ประชาสัมพันธ์ และสื่อมวลชน					
3.2 มีกิจกรรมพิเศษนอกสถาบัน แสดงต่อสาธารณะ เช่น การจัดแสดง ผลงานของนักศึกษา การร่วมประกวด					
3.3 นักศึกษาทราบข่าวการแนะนำสถาบัน โดยฝ่ายแนะแนวร่วมกับสถาบัน ในการรับสมัครนักศึกษาประเภท โควตา ทู่น และรับสมัครตรง					
3.4 มีการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ของ สถาบันอย่างทั่วถึง เช่น Facebook วิทยุ ป้ายประกาศ					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.5 นักศึกษาทราบข่าวการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครจากเพื่อน / รุ่นพี่ /ญาติ / คนรู้จัก					
3.6 นักศึกษาเข้าศึกษา เพราะได้รับ คำแนะนำจากบิดา มารดา					
3.7 นักศึกษาทราบข่าวการรับสมัคร จากครูแนะแนว					
3.8 ใบปลิวแผ่นพับการประชาสัมพันธ์ รับสมัครของ สถาบันมีความชัดเจน					
4. ด้านบุคลากร					
4.1 คณาจารย์มีชื่อเสียงกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับ					
4.2 คณาจารย์มีความรู้ ความสามารถ ตรงกับสาขาวิชาที่สอน					
4.3 คณาจารย์มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ และมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอด ความรู้					
4.4 ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์ และมีการเข้าถึงนักศึกษา					
4.5 เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกในการให้บริการ และรับฟังปัญหาของนักศึกษา					
4.6 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง สุภาพ					
4.7 เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการ ในการให้แนะนำและให้คำตอบ แก่นักศึกษาเป็นอย่างดี					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.8 อาจารย์ที่ปรึกษามีการให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องการเรียนการสอน เอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี					
4.9 ระบบการติดต่อระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ผู้สอนมีความสะดวก					
4.10 เจ้าหน้าที่และบุคลากรเป็นผู้มี ความสามารถเหมาะสมกับ หน่วยงานนั้น					
5. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน					
5.1 สาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการ ของตลาดแรงงาน					
5.2 อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา ในแต่ละสาขาวิชามีความเหมาะสม					
5.3 มีการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร ตามสาขาให้นักศึกษาทราบ อย่างชัดเจน					
5.4 มีสาขาวิชาให้เลือกหลากหลายและ ตรงต่อความต้องการของนักศึกษา					
5.5 มีอุปกรณ์ สื่อการสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
คำชี้แจง : กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยภายใน					
1.1 มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตาม ความต้องการ					
1.2 เพื่อนสนิทเลือกเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันแห่งนี้					
1.3 เพื่อนส่วนใหญ่นิยมเรียนสถาบัน แห่งนี้					
1.4 ผู้ปกครองเคยเรียนและจบจากสถาบัน แห่งนี้					
1.5 ครูที่ปรึกษาแนะนำให้เลือกเรียน สถาบันแห่งนี้					
1.6 บุคคลที่นักเรียนประทับใจ (Idol) เป็นศิษย์เก่าของสถาบันนี้					
2. ปัจจัยภายนอก					
2.1 เป็นสถาบันที่จบการศึกษาแล้วได้รับ การยอมรับจากตลาดแรงงาน					
2.2 เป็นสถาบันที่เข้าง่าย จบยาก					
2.3 มีระดับคะแนนในการรับนักศึกษาสูง					
2.4 สอนตรงตามความต้องการของตลาด แรงงาน					
2.5 เป็นสถาบันที่สร้างโอกาสและเปิดรับ สิ่งใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษา					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม

1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน

.....
.....
.....

2. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง

.....
.....
.....

3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

.....
.....
.....

4. ปัจจัยด้านบุคลากร

.....
.....
.....

5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

.....
.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X1	+1	+1	+1	3	1
X2	+1	+1	+1	3	1
X3	+1	+1	+1	3	1
X4	+1	+1	+1	3	1
X5	+1	+1	+1	3	1
X6	+1	+1	+1	3	1
X7	+1	+1	+1	3	1
X8	+1	+1	+1	3	1
X9	+1	+1	+1	3	1
X10	+1	+1	+1	3	1
X11	+1	+1	+1	3	1
X12	+1	+1	+1	3	1
X13	+1	+1	+1	3	1
X14	+1	+1	+1	3	1
X15	+1	+1	+1	3	1
X16	+1	+1	+1	3	1
X17	+1	+1	+1	3	1
X18	+1	+1	+1	3	1
X19	+1	+1	+1	3	1
X20	+1	+1	+1	3	1
X21	+1	+1	+1	3	1
X22	+1	+1	+1	3	1
X23	+1	+1	+1	3	1
X24	+1	+1	+1	3	1
X25	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X26	+1	+1	+1	3	1
X27	+1	+1	+1	3	1
X28	+1	+1	+1	3	1
X29	+1	+1	+1	3	1
X30	+1	+1	+1	3	1
X31	+1	+1	+1	3	1
X32	+1	+1	+1	3	1
X33	+1	+1	+1	3	1
X34	+1	+1	+1	3	1
X35	+1	+1	+1	3	1
X36	+1	+1	+1	3	1
X37	+1	+1	+1	3	1
X38	+1	+1	+1	3	1
Y1	+1	+1	+1	3	1
Y2	+1	+1	+1	3	1
Y3	+1	+1	+1	3	1
Y4	+1	+1	+1	3	1
Y5	+1	+1	+1	3	1
Y6	+1	+1	+1	3	1
Y7	+1	+1	+1	3	1
Y8	+1	+1	+1	3	1
Y9	+1	+1	+1	3	1
Y10	+1	+1	+1	3	1
Y11	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1	92.48	240.974	0.583	0.889
X2	92.30	252.062	0.325	0.978
X3	92.30	249.703	0.378	0.886
X4	92.30	254.933	0.259	0.892
X5	92.43	235.276	0.746	0.875
X6	92.15	249.772	0.355	0.893
X7	92.58	242.251	0.459	0.921
X8	92.65	241.669	0.535	0.839
X9	92.63	239.574	0.568	0.879
X10	92.55	241.126	0.493	0.925
X11	92.20	248.779	0.372	0.945
X12	92.05	246.254	0.438	0.832
X13	92.93	239.917	0.592	0.878
X14	92.18	248.199	0.431	0.854
X15	92.48	240.974	0.583	0.878
X16	92.20	246.985	0.467	0.887
X17	92.20	244.626	0.514	0.898
X18	91.95	245.177	0.534	0.887
X19	92.43	235.276	0.746	0.884
X20	92.48	240.974	0.583	0.878
X21	92.30	252.062	0.325	0.933
X22	92.30	249.703	0.378	0.912
X23	92.30	254.933	0.259	0.897

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X24	92.15	249.772	0.355	0.856
X25	92.58	242.251	0.459	0.912
X26	92.65	241.669	0.535	0.953
X27	92.63	239.574	0.568	0.849
X28	92.55	241.126	0.493	0.987
X29	92.58	242.251	0.459	0.912
X30	92.65	241.669	0.535	0.889
X31	92.63	239.574	0.568	0.967
X32	92.15	249.772	0.355	0.934
X33	92.58	242.251	0.459	0.934
X34	92.65	241.669	0.535	0.919
X35	92.30	252.062	0.325	0.832
X36	92.48	240.974	0.583	0.878
X37	92.20	246.985	0.467	0.965
X38	92.20	244.626	0.514	0.967
Y1	92.15	249.772	0.355	0.856
Y2	92.58	242.251	0.459	0.912
Y3	92.65	241.669	0.535	0.953
Y4	92.63	239.574	0.568	0.917
Y5	92.55	241.126	0.493	0.987
Y6	92.58	242.251	0.459	0.912
Y7	92.65	241.669	0.535	0.954
Y8	92.63	239.574	0.568	0.922

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y9	92.15	249.772	0.355	0.953
Y10	92.58	242.251	0.459	0.934
Y11	92.65	241.669	0.535	0.919

: Reliability Coefficients, N of Cases = 42, N of Items = 49, Alpha = .922

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑

ที่ รศรป. ว ๐๐๒๗/๒๕๖๒

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ วาริช ราศรี

ด้วย นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๖๒๐๙๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑

ที่ รศรป.ว ๐๐๒๗/๒๕๖๒

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สุวิมล สมไชย

ด้วย นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๒๒๐๙๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติการวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โภศลกิตติมิตร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑

ที่ รศรป.ว ๐๐๒๗/๒๕๖๒

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ สิงห์เลิศ

ด้วย นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ รหัสประจำตัว ๒๐๘๒๒๒๐๙๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติการวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

วันวิสาขามหามงคล, ภัคดี โพธิ์สิงห์ และยุภาพร ยูภาศ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม. ใน*การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 การบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล : กฎหมาย ความเป็นธรรม และการกลับคืนสู่ประชาธิปไตย*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววันวิสา ชมภูวิเศษ
วันเกิด 11 กุมภาพันธ์ 2538
สถานที่เกิด เลขที่ 3 หมู่ 20 ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 3 หมู่ 20 ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
สถานที่ทำงาน เลขที่ 3 หมู่ 20 ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ตำแหน่ง เจ้าของกิจการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2560 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY